

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

LETNIK XXXV/
VOLUME XXXIV

PUBLISHED MONTHLY BY: SLOVENIAN NATIONAL FEDERATION OF CANADA, 646 EUCLID AVE., TORONTO, ONT., CANADA, M6G 2T5

Štev.: 9
No.: 9

Papežev obisk in Slovenci

Obisk sv. Očeta v Kanadi je gotovo največji dogodek v kanadski zgodovini. Nihče ne bo mogel popisati vtisov in navdušenja, s katerim ga je sprejemal narod od Atlantika do Pacifika, kjerkoli se je prikazal. Narod je spregovoril spontano, kot da je pozabil na različne verske sekte in hotel videti moža, polnega vere in miline, namestnika Kristusovega, ki je prišel oznanjati mir, zahtevati pravico za vse ter tolažiti bolne in nesrečne. Občutek, ki je prevzel vsakega od nas, ko je hitel mimo in se morda srečal z njegovimi očmi, bo ostal do konca dni kot najlepše spomin. Brez dvoma je bil ta hip srečanja za vsakogar nekaj osebnega, za kar je pričalo morje belih robcev in zastavic vseh vrst, po licih pa so polzele solze veselja in hvaležnosti.

Komentatorji različnih veroizpovedi so si bili edini v sodbi, da papež Janez Pavel II. s svojim čarom pritegne in razgiba ljudi, kakor ne more ali ne zna nihče drugi. Prepričan sem, da bo njegov obisk kakor blagodejen dež, ki bo iz izsušenih tal mlačnosti in verske slabokrvnosti zadnjih desetletij, posebno med kanadsko mladino spet oživel močno in trdno vero. Če je zganil starejše ljudi, je toliko bolj vžgal mladino, ki je po naravi idealna in sprejemljiva.

Papež je spregovoril o mnogih problemih moderne družbe. Njegovi nastopi in pridige so bile brez dvoma različno sprejete, a vendar bodo v poedincih še dolgo ostali. Name so naredile najgloblji vtis posebnosti, ki niso le odlike njegove visoke službe, ampak so to poteze njegovega značaja, v njih je papež sam. Naj omenim samo nekatere:

— ljubezen do otrok, katere je povsod najprej iskal, jih božal in poljubljal;

— ljubezen do mladine, pozna njih boje in nevarnosti, zato jim izkazuje posebno pozornost, hoče jih rešiti z vso silo svoje osebnosti in to z zgledom in prepričljivo besedo, ker se zaveda, da je mladina bodočnost Cerkve;

— ljubezen do bolnikov in starih ljudi; ceni jih kot največji zaklad Cerkve, ker s svojim trpljenjem dopolnjujejo Kristusovo daritev za rešenje sveta, če le vdano prenašajo vsakodnevne križe in trpljenje;

— solidarnost s svojimi brati, ki iščejo in zahtevajo pravico;

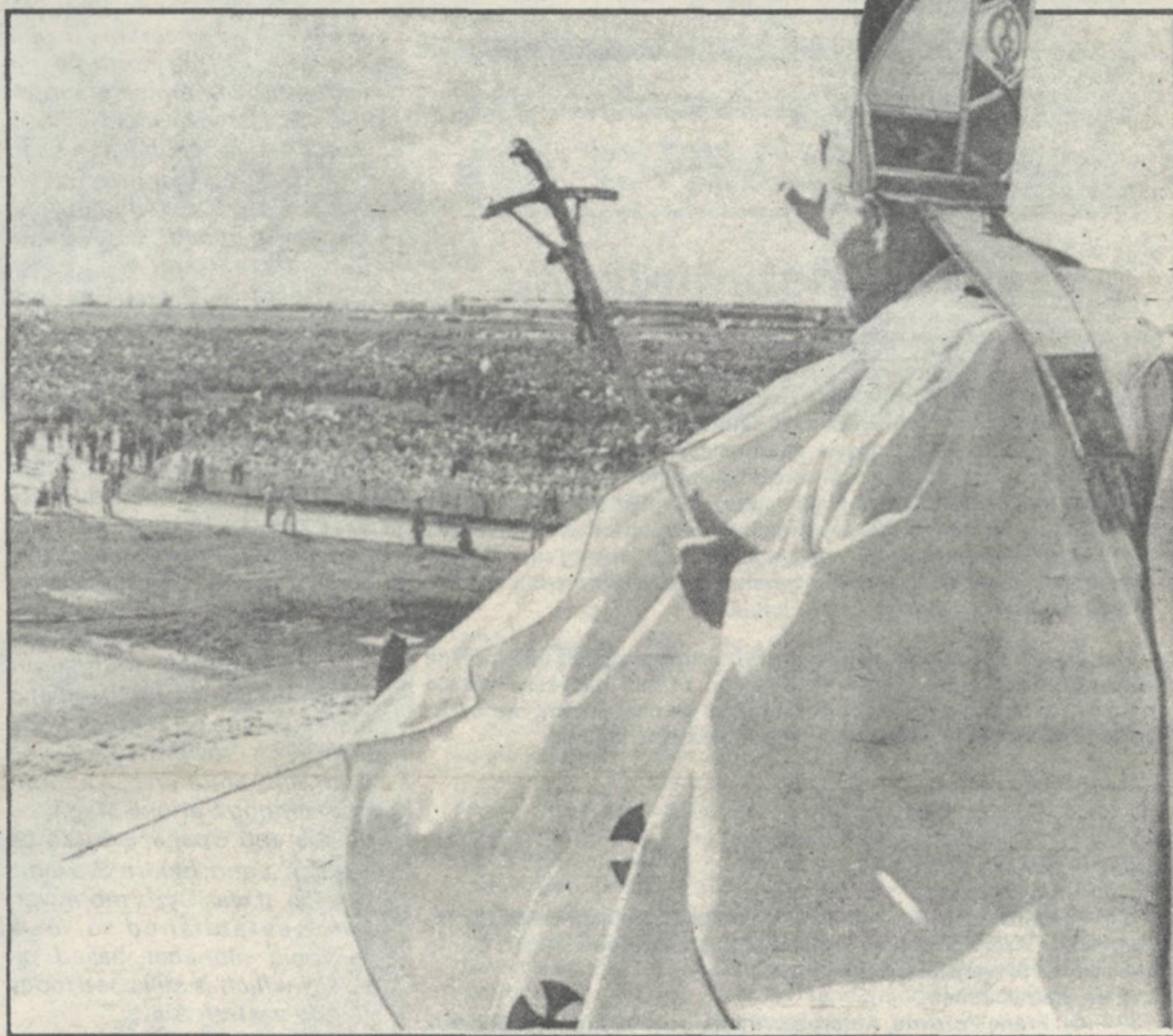
— hoče biti pastir zaupane mu črede, zato je vkljub visokemu dostojanstvu ponižen med svojimi sorojaki, zato je prepeval z njimi kot v domači cerkvi za rešitev poljskega naroda. Zame je bil ta prizor višek njegovega obiska; tu je govorilo srce. Kdor je to videl in razumel, ve, zakaj papež privlači množice vernih in nevernih, da mu sledijo kot očetu, ga ljubijo in ga enostavno žele videti od blizu.

Ko te dni vse to preiščujem, moja misel neprestano bega od tega duhovnega velikana do naše slovenske skupnosti. Saj je kar greh ob tako velikem dogodku kazati na našo revščino, ki se je zdaj znova kot v ogledalu pokazala z vsemi sencami in slabostmi. Pojdimo kar lepo po vrsti in primerjajmo:

Naša mladina... Veliko govorimo o njej pa je vedno bolj sama in zapuščena. Včasih je bilo tu veselje in smeh, potem je počasi oboje prešlo in naši otroci so občutili, da se je veliko spremenilo. Še vedno so upali, da se povrne spomlad, pa se ni. Zdaj že upanja ni več. Gremo druga pota, zanimajo nas druge stvari, ki so dostikrat nepotrebne. Mladina pa škodo trpi, ker nima zglede in opore v preizkušnjah. Če bomo čakali, da bodo našim otrokom zrastle brade, bo prepozno; takrat jih bomo lahko samo še vlekli iz blata, katerega bodo gazili. S tem pa ni rečeno, da je že vse zamujeno. Veliko se še da napraviti, najbolj uspešno pa bo, če bomo vsi kot eden ohranjali ogenj, ki mora goreti v našem občestvu; le ta greje in druži in daje duhovno rast.

Bolniki... Kako jih je papež blagoslovljal in tolažil! Ta njegova gesta pa gotovo ne velja samo tem nabolniški postelji ali invalidskem vozičku, ampak vsem pozabljenim in zapuščenim, skratka najmanjšim v človeški družbi. Ali ni bil to nauk nam vsem, da moramo biti bratje med seboj? Morda je bil celo opomin vsem tistim, ki radi začujemo na drugem koncu družbene lestvice, zato do majhnih in teptanih nikoli ne pridemo?

Solidarnost... To ni klic samo Poljski, to je zahteva po resnici in pravici za vse narode. Kako jasen in odločen je v tem pogledu papež! Vedno išče in izrabi vsako priliko, da spregovori to besedo. Kaj pa mi? Kakor hitro kdo namigne na tiste, ki se še niso uklonili režimu doma, se mnogi razbeže in potaknejo po skrivnih kotih, da bi jih nihče ne videl. Ta strah je strup za našo skupnost, ker resnice ne pozna in je ne prizna. Ravno zato je med nami toliko nejasnosti in zablod, ker je oblačno tam,

Po maši v Dovnsview, v Torontskem predmestju, papež pozdravlja pol milijonsko množico.

kjer bi morala biti načelna jasnost in trdnost; kjer tega ni, tam samo še slepec slepca vodi.

Ko je papež takorekoč vodil petje 60tisočglave množice Poljakov je marsikomu zastajal dih. Res se je med svojimi rojaki počutil „doma“ a to ni bilo tisto, kar je žgalo in ganilo. Kar je vredno naše vere, je bil zgled ponižnosti, ki ga je papež kot poglavar Katoliške Cerkve dal nam vsem, ko je bil enak med svojimi brati, ebenem pa najvišji pastir, učitelj in služabnik vsem. Mi pa tako radi stopamo na prva mesta, da ni treba služiti, gledamo na delovni urnik, da ni treba delati, se jezimo na otroke, da nam jih ni treba razumeti, zraven pa nas nič ne vznemirja, če toliko mladih odhaja in se ne vrne več med nas.

Ko se spominjam prizorov, ko so jih druge narodnostne skupine pripravile za papežev obisk, čutim, da bi tudi Slovenci morali nastopiti drugače, kar bi nam dalo narodno legitimacijo. Saj ni treba vsiljivosti naših sosedov, lahko pa bi povedali svetu, da smo ponosen narod, in zvesti otroci Cerkve. Kakor že tolikrat v zgodovini, smo tudi ob tem zgodovinskem slučaju, čeprav v tuji deželi, zamudili ali namenoma zanemarili priliko svojega poslanstva. Imeli smo sorazmerno več možnosti kot druge etnične skupine pa smo odšli prazni, ker menda nikomur ni prišlo na misel, da bi se kot Slovenci pokazali skupaj, če ne sami pa vsaj v zvezi z drugimi narodi. Vsak bi bil naše zavednosti vesel, a ker jih je med nami preveč, ki se nasproti domačemu režimu boje postaviti svojo lastno senco, smo se pri veliki maši „postavili“ z nekaj vzkliki pa še to potem, ko nas je papež pozdravil - Slovenci! Tako se zaničujemo in uničujemo sami, ker smo navajeni molčati in garati za druge, zato se moramo vedno klanjati gospodarju - tujcu in se bomo še, če bomo po ne vem kakšnem čudežu kot narod preživeli sedanji režim.

Papež se je vrnil v Rim, med nami pa je ostal zgled moža, ki oznanja in zahteva pravico, zato ne gleda, komu se bo zameril, se ne upogne politikom, ampak trdno stoji na skali, na katero ga je postavil Kristus. Tak zmaguje v srcih vernikov in vsega človeškega rodu. Zdaj je tudi na nas, Slovencih, da sledimo njegovemu zgledu, ali pa bo papežev obisk za nas prazen in brez blagoslova.

P. S.

... Čestitam!

Priložen ček je za naročnino. Se popolno strinjam v vsem zaželenim zapopadenim v naslovu lista.

Časi izgledajo zares slabo za izvojevanje narodnih manjšin, toda iskreno in navdušeno prizadevanje se mora širiti s ciljem, da vsak narod, v našem slučaju slovenski, postane država zase.

Pozdravljam

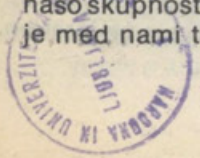
Andre Kobal

POVRATNIK IZ SLOVENIJE

pripoveduje zanimivo novico, kako se partija že čuti v nevarnosti. Zaposlenec ljubljanske bolnice mu je bili pozvani za tak slučaj slediti navodilom te bodoče nove ilegale. Kot izgleda stvari za „nov ustavni red“ slabše stoje, kot se to domneva celo predvideval umik v ponovno partizanstvo. Vsi delavci so bili pozvani za tak slučaj slediti navodilom te bodoče nove ilegale. Kot izgleda stvari za „nov ustavni red“ slabše stoje, kot se to domneva celo v inozemstvu.

CHICAGŠKA „DANICA“ prinaša 31. julija 84. Obširno poročilo o letošnjem 25. slovenskem dnevu, ki ga je priredil Slovensko-kanadski svet.

NA SESTANKU V „DRAGI“ so razpoložljive (tri zadnje) številke Slovenske Države hitro pošle. Zanimivo!

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates

\$12.00 per year

\$1.00 single issue.

Advertising 1 column x 1" \$4.25

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
646 Euclid Ave., Toronto

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu

Letna naročilna značka: Za ZDA in Kanado \$12.-, za Argentino 750.- pezov, za Brasilijo 100.- kruzairov, za Anglijo 60.- šillingov, za Avstrijo 160 šillingov, za Avstralijo 10.-avstr. £, za Italijo in Trst 2000.- lir, za Francijo 1800.- frankov.
Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.
Cena za letalsko pošto po predhodnem dogovoru.

Zahvala dobrotnikom

Letos, na dan 29. julija, smo torontski Slovenci praznovali svoj 25 Slovenski dan. Za to priliko je Slovensko-kanadski svet izdal jubilejno knjigo, katero sta pripravila Vilko Čekuta in Otmar Mauser. V knjigi so pozdravi in čestitke, ki so jih za to 25-letnico poslali predsednik ontarijske vlade Hon. William Davis, župan mesta Toronto Arthur Eggleton in prevz. škof dr. Alojzi Ambrožič. Vsebuje nekaj priložnostnih člankov, izvlečke iz govorov slavnostnih govornikov ki smo jih slišali v teku let, ter pismene pozdrave znanih slovenskih kulturnih delavcev v svetu. Zadnje strani knjige vsebujejo kronološki pregled vseh slovenskih dnevov ter slike, ki so bile posnete na raznih slovenskih dnevih. Knjiga je tiskana v slovenščini in angleščini.

Ker so bili s knjigo precejšnji stroški, nismo pa želeli da bi knjiga vsebovala tudi oglase, smo se pismeno obrnili na veliko število rojakov za finančno pomoč. Naslednji so se naši prošnji odzvali in velikodušno podprli akcijo za izdajo te jubilejne knjige.

Darovali so po:

- \$500 — Društvo Slovencev Baraga
- \$250 — Kastelic Jože
- \$150 — Kavčič Ivan st.
- \$100 — Hranilnica in Posojilnica J. E. Kreka, Hranilnica in Posojilnica „Slovenija“ Ažman Gabriel, Trpin Jani, Šajnovič Stane, Triglav Contr. Co., odbor Slovenskega letovišča.
- \$60 — Tratnik Janez
- \$50 — dr. Franc Porovne, Ambrožič Anton, Bavdek Anton, Slobodnik Jože, Preželj Ciril, Markeš Peter st., Rev. Kopač Janez
- \$40 — Adamič Anton
- \$30 — Košir Valentin, Osredkar Franc
- \$25 — Dimnik Ignacij, Pogačar Jože
- \$20 — Stržinar Franc, Flegar Janez, Sesar Photo Studio, Dolenc Lojze
- \$15 — Ponikvar Lojze

Vsem tem dobrotnikom se za njihovo pomoč iz srca zahvaljujemo. Brez njihove pomoči bi morda knjiga ne mogla iziti. Bog Vam povrni Vašo dobroto in Vas ohrani v trdni slovenski zavesti.

Knjiga je na razpolago in se lahko dobi v Slovenski pisarni na 618 Manning Ave. v Torontu, ter v Slovenski pisarni v Baragovem domu v Clevelandu. Cena knjigi v Kanadi je \$5.00 v Clevelandu pa \$4.00.

Slovensko-kanadski svet

zantine, Melkites, Maronites, etc., all independent of one another but in direct union with Rome [Vatican].

The Slavonic or Slavic peoples settled along major travel routes in what today is known as Eastern Europe. In those ancient times, those who settled and occupied the territory of the Elbe and Saal Rivers are the Western Slavs - Poles, Slovaks, Moravians and Czechs. Those in the Balkans are the Southern Slavs - Slovenes, Croats, Serbs, Macedonians and Bulgarians. "Yugo" means south, hence Yugoslavia. Eastern Slavs are Byelorussians, Ukrainians and Russians.

Slovakia, since 1968 a federated state in Czecho-Slovakia, lies in the very heart of Europe, bounded on the north by the Carpathian Mountains and on the south by the Danube River. Bratislava, its capital, is a short bus ride from Vienna.

It was in this area of Europe that the Latin and Byzantine traditions collided.

Emperor Michael III. in Constantinople was asked to send Christian missionaries to explain the faith to the people in the Slavonic language.

In 863 Constantine [later called Cyril] and his brother Methodius came to the Slavonic countries [today's Slovakia] and their efforts were rewarded by charges of heresy by German and Frankish missionaries who resented the use of the Slavonic language in the liturgy while they had to use Latin instead of the vernacular. Pope Hadrian, however, allowed Cyril and Methodius to continue although at one stage the epistle and Gospel were to be read in Latin before Slavonic version. It was Cyril, moreover, who established a new Slavonic alphabet based on Greek which is still used today by the eastern Slavs.

V Rimu je 7. septembra v starosti 92 let umrl ukrajinski patriarh Josyf Slipyj, ki je bil edini preživeli član ukrajinske hierarhije katoliške izpred 1940 leta. 18 let je preživel v različnih sovjetskih taboriščih. Izpuščen je bil na posredovanje prezidenta ZDA Johna F. Kennedyja in papeža Janeza XXIII. V Rim je dospel februarja 1963. Posvetil ga je tajno 1930 metropolit Shyptytsky za nadškofa v mestu Lviv „sub secreta“.

said: „He owns his own bank“].

In 1968 Slovakia, which had declared independence in 1939 only to be thrown back into Czecho-Slovakia by the Allies after the Second World War, achieved federated status during Dubcek's attempt to introduce "a human face to communism."

Purposeful Mission

Meanwhile, in 1948, Michael Růsnák who had been born in Pennsylvania but who at an early age had returned to Cze-

him say "Go" ...and he went. In full view of security guards at noon, he walked over to the compound fence, kicked it down and fled.

"Nothing is impossible in God", he says.

An intensely religious and humble man, who feels his life is directed by God since he says nothing else can explain why he is where he is, Rusnak came to Canada to organize Greek Catholic parishes for Slovaks.

In 1980, the Pope established for Slovaks their own diocese

Papal blessing sends forth message of unity

JOHN STEPHENS

The Pope's consecration of the new Slovak cathedral in Markham is a clear message to the Russian Communists to „let My people be.“

The Communists have recently hinted about intentions to make the Greek Catholic Church subject to the Russian Orthodox Patriarch in Moscow as was done in 1950, thereby ending the Greek Catholic union with Rome.

With one dramatic gesture in Canada, Pope John Paul II. will send a message of solidarity

and support to Slavonic Byzantine Catholics whose governments won't let him visit.

Christianity moved through Europe from two centres: Rome in the Latin tradition, and Constantinople in the Greek or Byzantine tradition.

But it is one Catholic Church. In Canada we speak of the Roman Catholic Church, by which we mean often the more populous Latin Rite of the Catholic Church. The Catholic Church, however, is divided into many rites such as the By-

In 1867, while Canadians were confederating, the Habsburg Empire was being divided into Austrian and Hungarian parts, the latter having jurisdiction over Slovakia.

In 1918, the collapse of the Habsburg Empire negotiations resulted in Czechs and Slovaks establishing Czecho-Slovakia.

[I once asked Otto von Habsburg what a crown prince did when he was not crown princing. An imposing gentleman of regal stature, he leaned over to me, smiled and

cho-Slovakia with his mother, brother and sisters, was ordained a priest in Prešov. However, when the communist government decreed Greek Catholics to be Orthodox in 1950 and subject to Moscow instead of Rome, Rusnak and other clergymen who refused to obey were put in concentration camps. [The decree was rescinded in 1968].

Rusnak today says he can't readily explain how he escaped after 18 months' internment, but he heard something inside

se in Canada, the Eparchy of Sts. Cyril and Methodius for Slovaks of the Byzantine Rite in Canada. Bishop Rusnak became the first eparch.

The Pope has always had a close regard for religious work in that country.

Thus while Latin Rite Catholics wonder at the special treatment afforded Slovaks and Slavonic people on this visit to Canada, the Victoria Square ceremony becomes an intensely symbolic and spiritual meeting of the Church in emigration.

Iz Slovenije

LJUBLJANSKE ŽALE
IN PLEČNIK:

Žale so ena najlepših Plečnikovih ustvaritev. Mrtvaške kapelice od koder je bil voden pogreb, so človeka navdajale z nekim spoštovanjem in zavzetostjo, tako lepo združljivo z zadnjo potjo pokojnikov. Po zmagi revolucije je seveda bilo jasno, da so tudi Žalam dnevi šteti. Z raznimi izgovori, da preurejajo pokopališče so kapelice bile izločene iz njihove primarne vloge. Šli so celo tako daleč, da so dovolili, da jih uporabijo predvsem Bosnjaki za bivališča, sedaj pa so jih v glavnem spremenili v skladišča. V zadnjem času se za Plečnika zanima inozemstvo. V Ljubljano je prišel celo predsednik beneškega bienala Prof. Paolo Portoghesi in sicer kot je sam rekel pokloniti se „enemu najpomembnejših arhitektov našega stoletja“ Jožetu Plečniku. Kdo ve, ako bo to zanimanje celo iz inozemstva zadostovalo, da se rešijo Žale in drugi Plečnikovi spomeniki?

ZU

17. sept. 1984 je bil zaprisežen kot nov kanadski ministerski predsednik Rt. Hon. Brian Mulroney, ki ga vidimo na sliki z ženo Milo, rodno sarajevčanka, ki je zmagal na nedavnih kanadskih federalnih volitvah. PC (konservativci) so dobili 211, Liberalci 40 in Novi demokrati 30 sedežev in eden neodvisnik - Slovak, Tony Roman.

Pismo iz Prlekije - Sept. '84

Vina bo. letos! Trta kaže dobro, naj nam samo ljubi Bog naroči dosti sonca in prepove točo. Drugače pa živimo v pričakovanju. Ozračje v deželi štajerski je elektrizirano, ljudje se noč in dan vprašujejo: kaj bo, kaj bo, če se Brdavs ne ukroti...? Kot zaveden rojak in socialističen državljan, vzgojen v eri napredka v svobodi in načrtnem gospodarjenju čutim propadanje velike ideje o človeški družbi, ki nam je bila obetana od Osvobodilne fronte, za katero smo garali (navdušeno) zastoj v brigadah, pri gradnji cest bratstva in napredka. Dobo, ki ta leta teče, bi imenoval „obdobje totalnega nezaupanja in oportunitizma“. Naši komunisti niso izpolnili domačih nalog. Kaj bi se vsi nekomunisti skodoželjno režali, če ne bi bili sami v kletki duhovnega nihilizma! Kardelj, Kardelj kam si nas pripeljal!

Vendar je treba priznati, da partija komunistična slovenska dopušča po obrokih malo svobode, majčken večsvobode izražanja in tiska. Zato ji gre zahvala, moram priznati, da je to resničen napredek. Če bi naši zdaj realizirali želje delavskega razreda in naroda, ves narod bi jim bil na ves glas in večne čase hvaležen! Uresničite, tako bi jih prosil, uresničite slovensko državnost! Dajte vsem slojem naroda, ki so sposobni in voljni, našo ekonomiko prilagoditi novim zahtevam možnost, da rešijo državo in narod popolnega propada! Odprite oči, tovariši! Nekje sem bral o ideji vseslovenskega zbora, to naj bi bil začetek. Komunisti naj se zavedajo, da jim bo narod odpustil vse „grehe in zmote“ le tedaj, če bo zdaj partija ravnala v interesu lastnega ljudstva. Doma in povsod po svetu čakajo strokovnjaki, da skupno s komunisti zavijajo rokave in rešijo Slovenijo pred hudim breznom poloma. Vsem članom ZKS naj bo jasno, kakšno odgovornost imajo in da bodo morda kdaj klicani na zagovor. Tedaj pa ne bo preprečljivo zvenel izgovor: nisem bil vedel, bil sem mala riba, o kako, je bilo mogoče...

Slovenski komunist, partizan in pisatelj Igor Torkar je napisal med drugim dve pomembni knjigi. Prvo pred leti: Deseti bratje, drugo letos: Umiranje na obroke. To delo presune vsakogar, ki mu je morala, pravica in človečnost malo mar, do dna srca. Jokal sem, moram priznati, ko sem bral pot Gaberja. Stalno sem se spraševal, ali je to sploh res napisano, ali samo sanjam? Bridko je, tako čujem vsepoved, spoznati, da je naša svoboda tolikim ljudem pomenila mučenje in smrt, brez dokazov in dejansko brez pravičnega sodenja! Tovariše na vrhu v Ljubljani sprašuje tiho a neizprosno, delovno ljudstvo: tovariši Popit, Ribičič, in drugi, zakaj ste dali toliko borcev - slovenskih socialistov in partizanov zapreti, mučiti in ustreliti? Ali Vam je bilo življenje teh ljudi tako ničvredno, da ste jih dali tako nečloveško mučiti, ob tem pa ste dobro vedeli, da so nedolžni! Povejte nam odprto in brez zadržkov, kaj Vas je vodilo k takim dejanjem? Pač nisem zato prokleti hlapec kapitalistični in belogardistični, če stavljam v vsej javnosti taka vprašanja! Nočem verjeti, da me boste radi teh vprašanj zasledovali ali celo poslali pod zemljo kot npr. tovariše Diela, Osvalda, Torkarja, Javorška, Zupana, Mrzelja itd. Razjasnitev vseh teh „dogodkov“ je nujen predpogoj k rešitvi našega naroda pred katastrofo gospodarskega in duhovnega holocausta. Vedite, da sta ekonomska revščina ali prosperiteta tesno povezana z politično moralo. To niso prazne besede, tovariši! In beseda ni konj, pravi pregovor, zato pišem. Seveda, dveh vatlov ne sme biti.

Pojdite peš iz Ljutomera preko Železnih dver na Svetinje - in če vas noge še neso, dalje proti Tomažu! Kako lepo je tu! Kako te potolaži in napolni z novimi upi! Sploh, narava je zdravnica, posebej abstraktnete betege zdravi. Kadar obupuješ, pojdi ven in dihaj lepote domovine! Če

Nadaljevanje na str. 14

V krasnih slovaških narodnih nošah so slovaški otroci z drugimi ljudmi proslavili blagoslovitev slovaške katedrale Spremenjenja, ko je tako papež posvetil prvo cerkev na Severoameriškem kontinentu v kraju Markham.

Pismo iz Prlekije

Nadaljevanje iz str. 3

so ti v šoli in ob različnih tečajih, seminarjih glavo napolnili z Marxom, češ, človeka oblikujejo „proizvodni odnosi“, to naj pomeni, da mašine vplivajo na človekovo zavest, potem pojdi v Slovenske gorice ali pa v Haloze, boš videl in občutil njih pomirjavalen vpliv! Res, nam so učeni komunisti pred, med in po vojni tlačili kaj nenavadno znanost v naše mozgane: marksistično teorijo. Baje vse teče po teh v naprej označenih izsledkih. Če bodo n. pr. fabrike last vseh delavcev in če bodo dobički podružabljeni, no, potem gre napredek v smer blagostanja, sreče, zasvojljstva. Celo naša zavest se reši in osvobodi egoizma ter hlapčestva! Nova kultura nastane sama od sebe, seveda v deželi mora vladati komunistična partija kot avantgarda delavskega razreda, to je predpogoj. Čakal sem ta razvoj v sebi in pri sosedih, tovariših... Pri kralju Matjažu, nič se ni ganilo. Ljudje lažejo kar naprej, kradejo povsod še bolj, kulture ljudje sploh ne marajo. Če danes kaj rabiš na uradu, brez „šmiranja“ skoraj ničesar ne dobiš. Kaj je povzročilo to tipično kapitalistično moralo? Morda pa Marx le ne „štima“?

Prijatelj mi je te dni dal v branje knjigo Božidarja Jezernika: „Boj za obstanek“. Opisuje življenje lagerašev v Italiji v času borbe za svobodo 1941-43. Piše: „... partizani so... približno 20 oseb (lagerašev, op. autorja), ki so jih prepoznali za nasprotnika narodnoosvobodilnega gibanja, ustrelili...“, enostavno ustrelili, ker so bili samo proti. To se je dogajalo leta 1943... Nečak pa mi je prinesel v branje „Tribuno“

glasilo ljubljanskih študentov, tam pa berem med drugim: „... Revolucionar je tisti, ki razmišlja, tisti, ki poskuša spremeniti nekaj, kar je slabo v boljše — ...zdej sem že vesel, ker potemtakem sem tudi jaz revolucionar, ker hočem pot v boljše... Ampak tu tudi piše: „Moje videnje NOV pa je takšno, da če vse povem, me lahko samo zaprejo...“ Moj Bog, zakaj meni mladenič, da je resničen revolucionar takoj zaprt človek?

Misel mi uhaja na Helsinkí, Ustavo, izjave, slovesne govore in slično, zakaj jih imamo? Zakaj ves ta klump, te ničveljavne besede? Odkodtoliko pripravljenosti ljudi leta in leta farbat? Je to zares edinstveni fenomen, ki ga mi vsakodnevni člani te družbe ne moremo razumeti? Kako zmorejo borci za svobodo, bivši španski in OF-partizani ostati molčeči in strpljivi vpricho toliko politike laži in prevare? Če naša mladina danes, v letu 1984 reče: „Če zinem kar mislim, me bodo komunisti zaprli, potem zares moram obupati nad vsemi pridobitvami Narodno-osvobodilne vojne in razmišljati zakaj so se vaše straže pojavile, že takrat leta 1941 v Ljubljanski pokrajini med italjansko okupacijo...“

Oče in mati mi pravijo: Franček, tiho bodi in udaj se v usodo... Dragi prijatelji, ob pridevniku „dragi“ mi uhaja te dni misel k sinonimu „Draga“ na Opčinah pri Trstu, kaj rad bi bil tam, pa nas ne puste. Leskovšek pokojni je nekoč dejal: socijalizem, samoupravni socijalizem je nekaj za poštene ljudi. Tako!

Napisano ob Železnih dvereh, Slovenske gorice sept. 1984

Franček Ljutomerski

MARTYRS' SHRINE
SVETIŠČE
JEZUITSKIH MUČENCEV

Midland, Ontario

DRAGA 1984

Predavanj se je udeležilo kakih 200 udeležencev, približno enako kot prejšnja leta. Večina so bili iz Primorske, dobro število iz matične Slovenije, običajni udeleženci iz Koroške, izseljencev pa manj še ti večinoma iz Evrope. Letos ni bilo italjanskih javnih zastopnikov in seveda nič slovenskih, bilo pa je dokaj zastopnikov tiska, TV in to pripadnikov vseh taborov.

„Domovina, kje si?“

Predavanje je v odsotnosti predavatelja g. prof. J. Velikonje bral v petek 31. avgusta dr. M. Kravos. Ob predstavitvi predavatelja, so omenili nasilno smrt očeta dne 25. junija 1945. (Pisatelj Jože Velikonja). Neka ljubljanka je po predavanju povsem mirno in javno povedala, da ji je bivši državni tožilec povedal, da je bil to pravosodni umor, diktiran iz vrha.

Predavanje je anariziralo današnje stanje asimilacijskega procesa med izseljenci. Čutiti je bilo nek pesimizem - da se asimilacijski proces ne bo dal ustaviti. Želeti bi bilo ustvariti večjo povezanost med izseljenci in ustvariti nek kulturni izseljenski center in celo neko skupno informativno glasilo.

K debati so se javili prof. Ivan Artač, prof. Janez Rotar, dr. Peter Urbanc, Msgr. K. Humar in p. Ivan Tomažič. Ugovarjali so v glavnem stališču, da bi bila izseljenska Slovenija samo podaljšek matične Slovenije. Čas nam bo izseljencem prej ali slej odtujil mladino (jezik), toda ostala bo zavest slovenskega pokreka. Dr. H. Humar je zastopal stališče, da je stanje bolj ugodno glede slovenske zavednosti med evropskimi izseljenci. Emigracija bi se mogla poživeti z novim dotokom ljudi, ki si ga pa nihče ne želi, ker bi oslabil matični narod. Mnogo bi lahko pripomogel režim, ki pa ne bi smel zasledovati samo svojo partijsko slavo in cilje, kar odbija večino izseljenstva.

Glavno zanimanje je bilo za predavanje Bojana Štiha, matičnega kulturnika z izzivalno temo „Vprašalna pola sodobnega slovenstva“. Štih je bojevit kritik mnogih pridobitev novega časa v SRS in je še posebno močno napadel poskus novega ilirizma (skupna jedra).

Štih je ostro kritiziral današnji slovenski položaj. Odklonil je potrošniško miselnost, degradirani socializem in vsemogočno zavist, ki vlada in drži Slovenijo pri življenju. Močno je kritiziral stalinizem, proti kateremu se je v SFRJ tako uspešno uprla in ki je kriv toliko gorja v začetni fazi zmagovite revolucije. Maksimum kritike je bil v stavku: *tako hudo kot danes ni bilo še nikoli v Sloveniji*. V isti sapi pa je predavatelj hvalil Kardelja in njegove spise pod pseudonimom Sperans. Kot edino medvojno možnost, je povzdignil NOB in kot idealist predvojnega časa je izpovedal svoj credo socializmu. Še vedno veruje v socializem kot najboljšo gotovost za svobodo človeka, zvestobo narodu, za povezo vo brez meja med narodi in nikakor ne vzame socializma kot sinonim za revščino - družbena lastnina produkcijskih sredstev mu ostane svetinja.

V debati, ki je sledila, ni bilo težko ovreči pretirano previdnost predavatelja ko se je postavil na nemogočo pozicijo, zagovarjati ideološko slovenski socializem, katerega rezultat pa je sam strašno kritiziral. NOB se je postavilo na pravo mesto in novo je bilo za občinstvo dejstvo, da smo Koroško izgubili v glavnem radi pogodbe med Angleži in SFRJ, ki je določala umik jugoslovanske vojske do 19. maja 1945 za ceno vrnitve slovenske vojske po pogodbi določena in začeta 24. maja 1945.

V odgovoru je bil predavatelj zmeren. Omejil se je na izjavo, da pač ne

poseduje vse resnice, obračal se je na modrost občinstva in - da mora braniti domovino. Najzanimivejša pa je bila izjava tako tipična za naše kulturnike, ki so med revolucijo radi ali neradi bili samo sredstvo za KPS ko je izjavil „pripravljen sem se žrtvovati - ne sprejemam pa odgovornosti.“ Tu je mišljena odgovornost za grozodejstva revolucije, za kar seveda ni pravne odgovornosti za naše kulturnike zgleda pa da jih vznemirja moralna stran odgovornosti.

V nedeljo 2. sept. je imel škof L. Bellomi. Neverjetno kako je lepo govoril v našem jeziku. Pravilna slovenščina s prijetnim italijanskim naglasom. Koliko bi tak škof bil vreden in koliko krivic bi preprečil ako bi ga imeli vsaj od leta 1941 naprej. Prof. Niko Prijatelj iz Ljubljane je imel predavanje „Med vero in nevero. Na objektivni način je nakazal problem vere in Boga, ki se znanstveno ne more ta dokazati. Kot nekatoličan je prepričljivo izpovedal vero v mirno sožitje vernih in nevernih. Zadevo pa ni prenesel na konkretni primer zatiranih slovenskih vernikov v SRS in kako tam na bojnem polju ta svoj credo pokaže v dejanjih. V debato so posegli dr. A. Stres, nedvomno največja avtoriteta na tem polju, ki je povedal, da dostop do vere ni edino potom analitične metodologije, nego do žive vere se pride preko dejstev vere, upanja in ljubezni. Prof. A. Cepuder je zastopal samo znanstveni pristop, ki Boga ne dokaže. Prof. A. Rebuta, ki je povdaril svoje osebno verovanje je pa prišel do čudnega zaključka, češ da dvomi v vrednost Kristusa, ko se vendar po njem ni nič spremenilo. Pri tem je omenil Borgijce, to zadnjo modo slovenske televizije, in zakulisno diplomacijo Vatikana, še posebej med obema vojnama. Predavatelj je označil Rebuta kot religioznega nadarjenca. Zadnji je bil dr. V. Inzko, Korošec, ki je predlagal za Drago, da vključi v bodoče teme evropskega in svetovnega koncepta. Domačo versko stanje pa je Inzko ironično in zelo bistro označil kot „rahla kontura dialoga med cerkvijo in režimom“.

Zadnje „Ključno vprašanje slovenstva v očeh mlade zamejske generacije“ so prikazali v obliki razgovora okrogle mize, ki je vodil dr. Emidij Sušic in osnova je bila anketa med 74 letošnjimi tržaškimi maturanti. Ugotovili so, da večina maturantov odklanja politiko in da je to v glavnem varanje družbe. Vendarle se je 50 izreklo za politični pluralizem in 21 % za enostranski sistem. 54% za slovenski samostojni nastop in 27% za vključitev v druge stranke. Za KP dela 6 aktivistov in samo 2 za slovensko stranko. Verniki se po njihovo manj zanimajo za politiko. Večina postavlja kot cenjeno vredno to narodnost na prvo mesto, dočim komaj polovico maturantov je vernih. Redno k maši jih hodi komaj 9%. Velik vpliv režima ali pa indiferentnost se kaže ta v tem, da je 21 najbolj občudovalo Tita, 15 Gandija, 7 Kristusa in 6 Marksa. Celotna slika kaže mladino kot narodno zavedno, politično nekje v sredični in moralno pa dokaj nizko! Debata se ni razvnela. Prof. B. Pahor je komentiral uspešno masovno menifestacijo v Gorici in je povdaril potrebo enotnega foruma in slovenske stranke, ki bi bila sprejemljiva za levico, center in desnico. Začuda ni bilo odgovora, ko je vendar na razpolago. Slovenska skupnost, stranka ki točno odgovarja Pahorjevi zahtevi. Letošnja Draga se je začela pod mučnim vtisom protislovenske in protikomunične mazaške akcije prenapetežev v slovenskih vaseh pod Italijo. Slovenske hiše so bile pomazane z gesli kot smrt Slovincem in s kljukastimi križi. Začuda, zadeva ne ustrahuje več tako kot je to bilo slučaj med obema vojnama. G. Sergij Pahor je zaključil letošnjo Drago s povabilom na sestanek prihodnje leto ko bo Draga proslavila 20 letnico uspešnega delovanja.

Dr. Peter Urbanc

DRŽAVNA PODPORA KATOLIŠKIM ŠOLAM V KANADI

Zaradi drugačnih zgodovinskih razmer locitev cerkve od države ni izvedena v Kanadi v enaki meri kot v ZDA. To se kaže zlasti vidno v šolstvu. Deloma odločajo tudi demografski vidiki. Docim predstavljajo katoličani v ZDA komaj približno eno četrtno prebivalstva, se bliža njihov delež v Kanadi polovici, kar je bilo v veliki meri posledica velikega vseljevanja iz Srednje in Južne Evrope po koncu 2. svetovne vojne.

Ker spada po kanadski ustavi šolstvo v pristojnost provinc, slika državne podpore katoliškemu šolstvu ni povsod enaka.

Newfoundland ima pet šolskih sistemov, ki jih upravlja pet najštevilnejših verskih družb s polno finančno podporo vlade. V ostalih primorskih provincah (Nova Škotska, Prince Edward Island in New Brunswick) so v veljavi razni sistemi, po katerih dobivajo katoličani državno podporo v krajih, kjer imajo večino ali pa predstavljajo znatno manjšino.

Quebec ima trenutno še tri ločene šolske sisteme (fransoskega

katoliškega, angleskega katoliškega in angleškega protestantskega, ki vključuje tudi žide). Vse tri podpira finančno vlada.

Ontario ima več šolskih sistemov. Katoliško šolstvo uživa državno podporo zadnja leta do desetega razreda. Nedavno je objavil premier Davis, da bo razširil podporo tudi na ostale razrede srednjih šol, na 11, 12 in 13. Liberalna stranka je imela to razširjenje v programu že od l. 1971 in očitajo Davisu, da se je odločil za to potezo, da bi si zagotovil glasove katoličanov pri bližnjih provincialnih volitvah, New Democratic Party se je dolgo upirala vsaki finančni podpori katoliškemu šolstvu, toda zadnja leta je spremenila svoje stališče in bo glasovala za potrebno spremembo, ko pride do glasovanja v parlamentu. Po statistikah za l. 1983 je od 47,645 šolarjev v zasebnih srednjih šolah 30,485 v katoliških srednjih šolah, ki bodo po novem zakonu uživali finančno podporo vlade, za kar so se katoliški šolniki borili že od l. 1969. Katoličani v Ontariju imajo v osnovnih šolah 432.420 učencev (v javnih šolah jih je 769.998).

Manitoba in British Columbia ne podpirata katoliškega šolstva, dočim uživajo državno podporo katoliške osnovne in srednje sole v Saskatchewanu in v Alberti.

Papež med Slovaki

Po maši, ki jo je Sveti Oče daroval pred več kot polmilijsko množico na letališču Downsview v Torontu, so Janeza Pavla II. prepeleli z helikopterjem v kakih 25 km oddaljen Unionville, severno od Toronta. Tam je na papeža čakala množica kakih 15 tisoč vernikov, da bi prisostvovala blagoslovitvi temeljnega kamna nove katedrale sv. Spremenjenja, ki jo zodajo Slovaki bizantinskega obreda v Eparhiji sv. Cirila in Metoda.

Poleg deset tisoč vernikov slovaškega porekla, ki so prišli na to izredno slovesnost iz vseh krajev Kanade in daleč iz Združenih Držav so se obreda udeležili tudi številni Hrvatje, katerih zastave so preplavale polje; nadalje Poljaki, Ukrajinci, Litvanci, Madžari in Nizozemci. Vse te narodnosti so tudi nastopale na štiriurnem programu pred prihodom Sv. Očeta. Slovenskih zastav, če so bile prisotne, se ne bi dalo ločiti od slovaških, ker imajo zaporedje barv: bela, plava, rdeča. Izstopala je pa vidno slovenska narodna noša, ker je pač zaradi avbe nekaj posebnega.

Papež je po posvetitvi katedrale govoril v slovaškem jeziku. Ker je govoril glasno, počasi in razločno, smo Slovenci lahko skoraj vse razumeli, saj sta si jezika tako zelo podobna.

V pridigi je papež omenil, da je pred leti postavil sv. brata Cirila in Metoda za zaščitnika Evrope in pozival navzoče naj ostanejo zvesti veri in krščanskim tradicijam iz svojih preteklih domovin, kakor sta ostala zvesta Rimu sveta brata.

Po kaki enourni ceremoniji se je papež poslovil od navdušene množice in ponovno s helikopterjem odletel v središče mesta Toronta, kjer se je sestal z organizatorji največje manifestacije v zgodovini Kanade - svete maše na letališču Downsview.

Kanada plačuje zdaj veliko več prejemnikom starostnega zavarovanja, ki potrebujejo podporo

Kanada je zvišala svoja pokojninska plačila vseljencem in neporočenim.

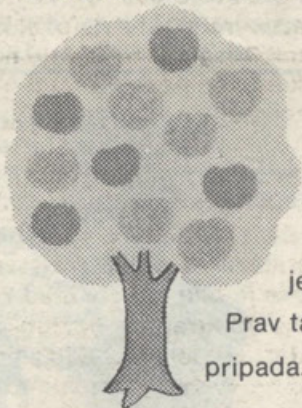
Če ste 65 let stari ali več in če živite najmanj 10 let v Kanadi imate pravico na isto.

Dodatno zagotavljam vsem starejšim vseljencem, ki dobivajo delno starostno zavarovanje - če so v stiski - polno kanadsko penzijo.

Če sedaj sprejemate delno starostno zavarovanje (Old Age Security) in zagotovljen

dohodninski dodatek (Guaranteed Income Supplement Benefits) je ta povišek takojšen.

Prav tako Vam avtomatično pripada.

Neporočni rentniki, ki so do sedaj prejeli „Guaranteed Income Supplement“ in „Spouse Allowances Benefits“ so jim bili ti dodatni dohodki zvišani za \$50 na mesec: \$25 začeni s julijem in nato naknadno \$25 še v decembru - na vrh rednih dodatkov.

Zdaj Vam lahko pripada več denarja poizvedite v krajevnem uradu ali nam pišite na:

Income Security Programs
P.O. Box 9750
Ottawa, Ontario
K1G 4A6

Health and Welfare
Canada

Santé et Bien-être social
Canada

Canada

ARTHUR MALONEY

Ex-ombudsman je umrl v petek 20. sept. 84 na svoji kmetiji blizu Guelpha! Bil je 64 let star, in je podlegel bolezni raka. S. D. se klanja njegovemu spominu!

KLARO MIZERIT - SEDEMOSETLETNIK

V nedeljo, 12. avgusta, je praznoval v krogu svoje družine in prijateljev v Halifaxu sedemdesetletnico slovenski dirigent in skladatelj Klaro Mizerit.

Svojo glasbeno izobrazbo je dobil v Ljubljani in na Dunaju. Deloval je kot dirigent in učitelj glasbe v Ljubljani in Dubrovniku. Pred prihodom v Kanado je deloval v Koblenzu v Nemčiji. V Halifaxu je sodeloval pri procesu, ko se je halifaski simfonični orkester spremenil v Atlantski simfonični orkester. Klaro Mizerit je bil njegov prvi dirigent in glasbeni direktor. Poleg tega je vsako leto gostoval predvsem v Evropi, pa tudi v ZDA, Braziliji in Novi Zelandiji. Sedaj je ravnatelj konzervatorija v Halifaxu. Šola ima kakih 600 učencev in 35 učiteljev.

Njegova skladateljska ustvarjalnost obsega pet simfonij. Za njegovo sedemdesetletnico so mu organizirali glasbeniki v Nemčiji glasbeno turo v petih mestih, na kateri bodo predvajali njegovo peto simfonijo.

Klaro Mizerit, sedemdesetletnik, v sredini slike na njegovi levisi stoji ga. Mira Čuješ, na desni pa Čuješeva starejša hčerka Metka.

Udeležil sem se v svojstvu urednika SD nekaterih slovesnosti, ki jih je pripravil litvanski katoliški svetovni kongres za petstoletnico sv. Kazimirja, svetniškega patrona Litve. Izdali so Manifest ob koncu Kongresa, ki se glasi:

Quingentenary of St. Casimir Lithuanian Catholic World Congress

109 Riverwood Parkway, Toronto, Ontario M8Y 4E4, Canada Tel 416 239-1047

MANIFESTO

OF THE LITHUANIAN CATHOLIC WORLD CONGRESS

We, the Lithuanians of the free world, have gathered together from various countries on September 1 and 2, 1984 in Toronto, Canada for the Lithuanian Catholic World Congress commemorating the 500th anniversary of the death of St. Casimir, the Patron Saint of Lithuania. We have focused our attention and enduring concern upon Lithuania — the source of St. Casimir's ancestry and of ours — at this time requiring particular recognition and assistance of the entire free world.

We, therefore, appeal to the United Nations and its Secretary General and to the heads of state of nations around the world — Royalty, presidents, prime ministers and their governments, the heads of Christian denominations; we also appeal to the media and to the conscience of the free world to direct attention toward those nations which have endured spiritual and physical repression for more than 40 years.

Since at this Congress we do not represent all the repressed nations of Eastern Europe, we shall limit ourselves to the voice of the Lithuanian exiles in the free world. Without a doubt, it is also the voice of the entire Lithuanian nation.

Lithuanians, like so many other nations, yearn for peace. However, history and our personal experience teach us that without freedom there can be no peace. Constant outbreaks of social unrest, uprisings, revolutions are all manifestations of existing slavery which is an obstacle to peace because it disregards the human dignity of peoples and thus denies their freedom. This is especially true in the case of the smaller nations because their spiritual as well as physical existence depends on freedom. Thus, in order to further the cause of peace, it is not the freedoms of the smaller nations but the expansionistic goals of the giant nations that have to be curtailed.

In view of the fact that it is already the fifth decade since Lithuania is bearing the yoke of slavery imposed upon it by the outside forces of the totalitarian systems, we declare that the Lithuanian nation will not cease to strike at the conscience of the free world and will continue its struggle until the religious, political and cultural freedom of Lithuania is achieved.

St. Casimir, the Patron Saint of Lithuania, is an appropriate symbol of Lithuania's struggle for freedom. During his brief lifetime he was not only a spiritual inspiration for his people but as the crown prince he was actively involved in the day to day affairs of the state. His focus was both local and global; he was equally concerned for the well being, dignity and peace of the individual, the nation, and the world. It is for these reasons that St. Casimir is respected not only by the Lithuanians but by all Christians throughout the world.

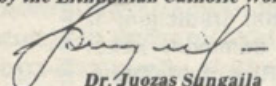
Sadly, this great Saint is scorned by the government of the U.S.S.R. Since seizing power in Lithuania in 1940, the Soviet occupants have systematically desecrated all sacred objects associated with St. Casimir. The Cathedral of Vilnius, where the remains of St. Casimir had rested for centuries and which had become a national shrine for Lithuanian people, was closed down by the oppressors and in its place an art gallery was established. The tomb of the Saint along with other sacred relics was removed to a suburban Church of Sts. Peter and Paul. However, the ultimate affront to Lithuania's sensibilities was the conversion of St. Casimir's Church, also in Vilnius, into a museum of atheism compounded by the closing of numerous other houses of worship both Catholic and non Catholic.

In the name of the exiled Lithuanian community of the free world, we demand that the government of the U.S.S.R. assume its responsibility for having established repression of Lithuania and make amends as follows:

1. Return to the faithful of Lithuania the Cathedral of Vilnius and authorize the Most Reverend Julijonas Steponavičius, the Catholic bishop exiled from Vilnius by civilian authorities, to resume his pastoral duties and the management of the Cathedral according to religious principles.
2. Restore the tomb of St. Casimir to its rightful place in the Cathedral in Vilnius where he was laid to rest 500 years ago.
3. Remove the museum of atheism from the Church of St. Casimir in Vilnius and return the Church to the Catholic congregation.
4. Reinstatement of the Church of Our Lady of Peace in Klaipėda, built by and funded through the donations of the Catholic community with assistance from Lithuanians of the free world but seized and converted into a concert hall.
5. Return to the believers of all denominations all churches in Lithuania seized and closed and expropriated by the Soviet regime.
6. Permit freedom of activity to all the religious orders, religious organizations and to the religious press.
7. Grant administrative freedom to the Seminary of Kaunas; remove Soviet control and suppression of candidates to the Priesthood; reopen the seminaries in Vilnius, Telšiai and Vilkaviškis.
8. Allow all the Lithuanian bishops and the administrators of the dioceses freedom to perform their pastoral duties without interference from civilian authorities.
9. Liberate from prisons, labour camps, psychiatric institutions and from exile in Siberia all the innocent prisoners who struggle for human rights and religious freedom.
10. Remove the occupational forces of the U.S.S.R. from Lithuania and return to Lithuania an independent government — an independent existence experienced by St. Casimir in his lifetime and yearned for by all oppressed Lithuanians today.

We request that leaders of all nations recognize the suffering and heroic struggles of the smaller nations and provide strong moral support. The spark of freedom in Lithuania will be a major step towards the liberation of other oppressed nations and towards the establishment of world peace.

Authorized by the Lithuanian Catholic World Congress,

Dr. Juozas Sngaila
Chairman

The Organizing Committee

KUL

Catholic University of Lublin
THE JOHN PAUL II COLLEGIUM BUILDING FUND
2487 Bloor St. West
Toronto, Ontario, Canada M6S 1R5 (416) 767-7554

June, 1984

Dear Friends of KUL

The purpose of our writing to you is to let you know that the Catholic University of Lublin, Poland, known in short as KUL, has made a decision to build a 14-story addition to meet the need of an ever-increasing enrolment and to improve the present conditions of its students on campus. The new wing will be known as THE JOHN PAUL II COLLEGIUM in honour of its former professor, The Very Reverend Father Karol Wojtyła, now the Holy Father.

KUL, being an independent university, receives no subsidy from the state and accordingly must depend entirely on the voluntary contributions and generosity of the Polish people and its friends abroad, including Canada and the United States. Without this help, KUL could not exist and would be unable to bring this project to a successful conclusion. Therefore, under the circumstances, we ask for your participation and financial support.

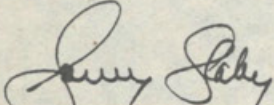
It is in the Canadian national character and tradition to get involved whenever there is a need and justifiable cause to bring help to those less fortunate. As Canadians, regardless of our ethnic origin, creed or political belief, we must work together for the preservation of the traditional human values without which societies and communities at large could not sustain themselves.

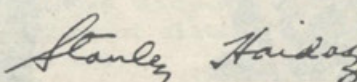
It is our earnest hope that you, as a true friend of KUL, will participate and support this worthwhile project.

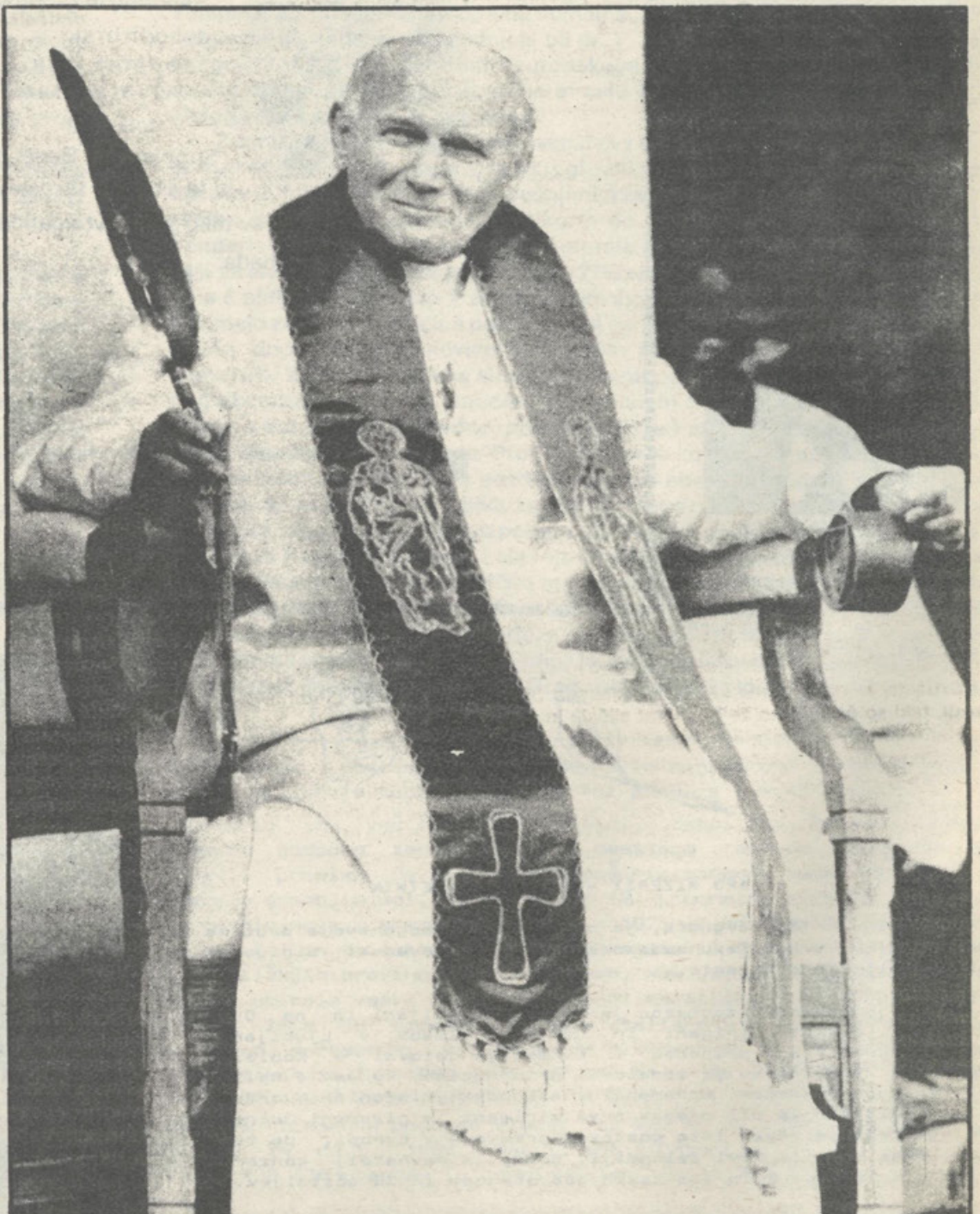
For your perusal, we enclose a brochure containing detailed information regarding this noble undertaking, together with a contributor's card, which we would ask you to complete and return to the above address. Your contribution will be duly receipted for tax purposes.

With the Holy Father's blessing, your generosity and the greatness of your heart, WE SHALL SUCCEED IN PRESERVING THIS UNIQUE CATHOLIC UNIVERSITY.

Sincerely,

Henry Slaby, C.A.
National Executive Director

Senator Stanley Haidasz, P.C., M.D.
Fund-Raising Co-Chairman

V Midlandu, na kraju kanadskih mučencev, kjer stoji tudi Slovenski križ postavljen žrtvam komunistične revolucije, je papež Janez Pavel II. dobil najvišji častno darilo - orlovo pero - ki so mu ga izročili krajevni Indijanci.

Romanje v Midland

Nadaljevanje s str. 7

nam ne sme biti nobeno delo pretežno, zato se ne bojmo žrtev, saj zmaga samo tisti, ki se žrtev ne boji. Začeti pa je treba v družini; da ne bodo slovenske samo po imenu, ampak po duhu in volji do življenja. Le tako bomo še naprej lučka upanja, ki iz tujine sveti v temno noč pod Triglavom.

Človek bi pričakoval, da bi vsaj nedolžnim otrokom prizanesli. Pokazalo pa se je, da človeška podivjanost, zaslepljenost ne pozna obzira in ne meja. Tisti, ki ste morda brali Tolstojevo dokumentarno knjigo „Jaltske žrtve veste, da tudi otrokom ni bilo prizanešeno. Kratek odstavek iz knjige „Vetrinjska tragedija“ katerega je bral g. L. Jamnik pa glasno prica o nedolžnih slovenskih žrtvah, o pomorjenih dojenčkih in neshojnih otrocih.

Draginja nas sili k varčevanju in odrekanju. Zaradi nizkih osebnih dohodkov so v marsikateri slovenski družini že priškrnili tudi izdatke za mleko in kruh. Trgovci so zaskrbljeni, ker police z nekaterimi živili ostajajo skoraj nedotaknjene, ob tem pa je povpraševanje po testeninah, ki so še zmerom poceni, čedalje večje.

ALENKA BIBIČ, slike: MARJAN ZAPLATIL

SLOVENC POSTAJAMO MAKARONARJI

NAZADOVANJE ŽIVLJENJSKEGA STANDARDA: PRIŠKRNILI SMO CELO IZDATKE ZA MLEKO IN KRUH

Po kupni moči, pravijo poznavalci, danes spet nismo nič na boljšem kot leta 1967. Ker se je najbolj podražila hrana, so statistiki izračunali, da slovenska družina s povprečnimi osebnimi dohodki porabi za hrano že 40 odstotkov svojih mesečnih dohodkov, družina z nižjimi prejemki pa celo že 60 odstotkov, pri čemer v nekaterih manj razvitih republikah izdajo ljudje za hrano tudi že 70 odstotkov osebnih dohodkov!

V zadnjih štirih letih so se izdatki za hrano povečali kar za triinpolkrat. Samo v letošnjih prvih petih mesecih so bili izdatki za hrano kar za 56 odstotkov večji kot v enakem času lani. Zdaj velja, da z naglim skokom cen življenjskim potrebščinam že dosegamo največjo stopnjo inflacije v povojnih letih.

Od leta 1981 do leta 1983 so se življenjski stroški na leto večali povprečno za 37,5 odstotka, od decembra 1982 do decembra 1983 pa so se povečali kar za 60 odstotkov. Tudi letos so se življenjski stroški močno povečali, čeprav so bile cene dolgo zamrznjene. Tako so bile cene letos maja kar za 11,1 odstotka višje od decembrskih.

Leta 1981 so se življenjski stroški v primerjavi z letom 1980 povečali za 42,6 odstotka, leta 1982 v primerjavi z letom 1981 za 30,1 odstotka, lani, glede na leto 1982 za 40,3 odstotka, letos, v prvih petih mesecih pa v primerjavi s tem obdobjem lani za 52,8 odstotka.

Hrana se je leta 1981 v primerjavi z letom 1980 podražila za 44,7 odstotka, leta 1982 glede na leto 1981 za 47,0 odstotka, lani v primerjavi z letom 1982 za 45,2 odstotka, letos v prvih petih mesecih pa glede na isto obdobje lani za 44,2 odstotka.

Iz lista „Jana“ - August 1984

DEL0, IVF. 84

Že prvi dan našega bivanja v Teharju so materam pobrali dojenčke in vse otroke, ki še niso hodili. Položili so jih na veliko dero (voz) ter jih izpostavili soncu. Bilo jih je 10-15. Nekaj časa so jokali in se zvijali na vročem soncu, potem pa so omagali in utihnili. Na deri se ni več premaknilo. Matere so jokale, da se je tresel zrak, dvigale roke in prosile, naj jim vrnejo otroke, komunisti pa so se smejali in odgovarjali:

„Pokončati se mora vsa domobrantska zalega, tudi otroci...“

Na večer so pred voz vpregli dva konja in vse skupaj odpeljali. Rekli so, da bodo otroke dali v jasli, v resnici pa so vse pobili, kar jih ni že na soncu pomrlo.

Po tej ganljivi točki je sledila zaključna pesem... „Moj dom“, ki jo je pel mešani zbor pod vodstvom pevovodje g. Dušana Klemenčiča.

Od spominskega Križa so se romarji pomaknili h križevemu potu. Po kratkem oddihu pa napolnili midlandsko romarsko cerkev.

Lep dan je bil, poln vspodbudnih misli in upanja polnih pogledov za bodočnost.

Romar

Eden največjih delovnih kolektivov v Sloveniji IMV Novo mesto, se vse od 1980. leta otepa z rdečimi številkami. Tudi letošnje prvo polletje so tam pridelali 114 milijard starih dinarjev izgube, največji delež pri tem odpade na tozdanovarna avtomobilov Novo mesto, kjer je zaposlenih skoraj dve tretjini vseh delavcev (okoli 3.300). Kako bo ta kolektiv prizadel Zakon o zjamčenem osebnem dohodku in izplačevanju OD v ozdih, ki poslujejo z izgubo, in kako so se subjektivne sile z zvezo komunistov znašle in vključile v reševanje teh razmer, nam je povedal predsednik akcijske konference ZK v IMV Vojko Grobovšek.

Gospodarska recesija je močno prizadela avtomobilsko industrijo doma in v svetu. Če smo še pred nedavnim ocenjevali, da sodi tovrstna industrija med perspektivne gospodarske panoge, če smo se še ob srednje in daljnoročnih planih ogrevali zanjo, ji sedaj nekateri odrekajo, zlasti pri nas, sleherni možnost, da bi lahko uspešno tekmovala s hudo tujo konkurenco. Našo tovarno, ki je zrasla iz takih prognoz, v glavnem s pomočjo posojil in se kar hitro znašla v nepričakovani krizi, imajo nekateri za tipičen primer. Toda pri nas se je začetnim nujnim težavam pridružila vrsta drugih, kot so daleč previsoke cene repromateriala, ogromne obresti na posojila, ki nas spremljajo vse od začetka. Pomanjkanje denarja za obratna sredstva, devizni in drugi, vsemu gospodarstvu znani problemi, iz leta v leto huje pritiskajo na kolektiv, ki mu še ni uspelo uresničiti sanacijskih programov, čeprav so bili ti za vsako vrsto proizvodnje izdelani posebej in bi imeli ob pravočasni zagotovitvi denarnih sredstev vse možnosti na uspeh. Tako pa smo se spet znašli med zgubarji.

● Kaj to pomeni za vaš kolektiv v tem trenutku tudi glede na tako imenovani interventni zakon o izplačilu osebnih dohodkov?

Delavci v IMV so v preteklem polletju 1984 imeli bistveno nižje osebne dohodke v primerjavi z osebnimi dohodki za obdobje januar – marec 1984 v gospodarstvu občine oziroma republike ter podskupine dejavnosti. Tako nam kažejo primerjave, da so osebni dohodki v IMV:

- za 12 odstotkov nižji kot v gospodarstvu občine Novo mesto
- za 23 odstotkov nižji kot v gospodarstvu občine Novo mesto brez IMV
- za 22 odstotkov nižji kot v gospodarstvu SR Slovenije in
- za 9 odstotkov nižji kot v podskupini dejavnosti.

Ne bo odveč, če omenim, da smo za osebne dohodke razporedili 6,1 odstotka sredstev v strukturi celotnega prihodka. Povprečni OD na delavca znaša pri nas 17.411 dinarjev.

Zaostajanje osebnih dohodkov je pri nas porušilo notranja delitvena razmerja in oslabilo motiviranost zlasti kvalificiranih delavcev za boljše delo.

Pismo

Spoštovani gospod urednik!
Že nekaj let se Vam nisem oglasil. S. D. dobivam - sem za nazaj dolžan in bom čimprej poravnal.

Tu prilagam Rafaela - list slovenskega središča v Marylandu, kjer boste videli, kaj smo letos počeli in pa vabilo na mašo zadušnico za domobrance in vojne žrtve, katerim je naša Cerkev sv. Rafaela posvečena. Po maši [13. 6. 84] pa smo imeli v dvorani čajanko in gledali dokumentarni film v produkciji BBS o nasilno vrnjenih domobrancih in beguncih.

Z nami Slovenci v Marylandu so gledali film tudi predstavniki drugih narodov, kot Srbi, Hrvati in Čehi, Estonka ga. Lea Foover-Bem, tajnica „Captive Nations Council from NSW, Mr. Douglas Darby, M. L. A. Avstralec, ki nas je lepo nagovoril in izrazil sožalje Slovincem, ki so izgubili svojce na tak kruti način. Prebral nam je pismo, ki ga je pisal gospodu Sir Johnu Kasonu, Britanskemu High Commissionerju v Canberry o tem večeru in dokumentarnemu filmu. Obenem ga naproša, naj bi britanska vlada izrazila sožalje in obžalovanje za to povojno dejanje slovenskemu narodu...

Poljake je zastopal g. Walter Wanglewski, bivši letalec v svobodni poljski zračni sili in nam izročil sožalje v kratkem nagovoru. Navzoč je bil tudi Avstralec g. Roy Crossman, član RAAF Bomber Squadron W. W. II. Po filmu smo kramljali ob kavi in čaju.

Mnogim, ki smo ta film prvič videli, smo odšli domov globoko ganjeni in presenečeni nad javnim priznanjem britanskih oficirijev, ki so bili soudeleženi pri tem groznem zločinu. Vsak deseti Slovenec - Slovenka so bili ubiti. Mnogi do danes nismo mogli verjeti, da so za kri slovenske mladine prodali našo Koroško tujcem, naši jugo-osvoboditelji OF, dokler nismo slišali iz ust Angležev samih - Titovih zaveznikov. In to po 40 letih tega groznega zločina. Kdaj bodo jugo-narodni heroji imeli „guts“, kot ga imajo Angleži, in priznali, obžalovali in popravili svoje vojne zločine in kolikor se še da, preživelim sorodnikom jugo-komunističnih žrtev??

Nadaljevanje na str. 12

ČE SE NE SPOMINJATE LAHKO DA NE BOSTE MOGLI NIKOLI POZABITI.

So gotove važne stvari zakaj se morate ustaviti pred stoječim šolskim avtobusom. Nekate so: kazen za vašo neustavitev, ki lahko vključuje 6 točk (Demerit points) in denarno kazen do \$1,000 in možnost zapora

In to leto, je še gotova stvar, ki morate paziti nanjo. Krome in rumenobarvne šolske avtobuse lahko uporabljajo za potnike do starosti 18 let za dovoz ali odvoz pri prireditvah - podnevi ali ponoči. Vozači bodo postavili v delovanje prižigajoče se luči in tzv. signalno roko za dobo, ko bodo potniki vstopali ali izstopali iz vozila.

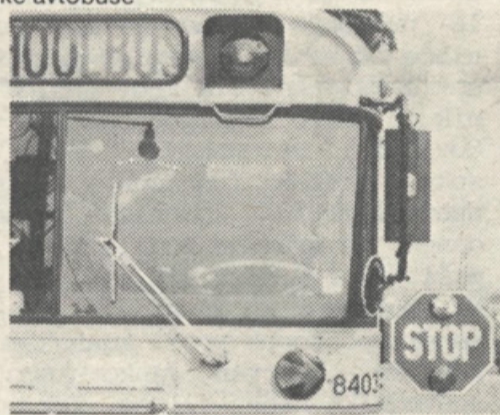
Toda najvažnejši razlog vsega

tega je preprosto vzeto to: Vaša napaka lahko stane življenje otroka. In te napake ne morete nikoli pozabiti.

Pomni, vozači, ki gredo v obe smeri se morajo ustaviti za šolski avtobus, ki ima prižigajoče signalno roko za ustavljanje (Stop arm signal) in ugasujoče luči.

Vozači, ki se približajo vozilu od zadaj, se morajo ustaviti vsaj 20 m (približno dolžino šestih avtomobilov) za avtobusom.

Zato bodite posebno pazljivi ob vsakem času. Glejte še boljše na prižigajoč se luč in signalno roko na šolskih avtobusih. Prosim, ne igrate se s življenjem otroka!

ALI LAHKO TO STVAR POZABITE?

Ministry of Transportation
and Communications

 Ontario

James Snow, Minister
William Davis, Premier

MLADI SE SPRAŠUJEJO: KAKO JE BILO KAJ TAKEGA MOGOČE?

Pogosti komentator razmer v Jugoslaviji Carl Gustaf Strohm poroča v Kleine Zeitung (26. julija 1984) o novih knjigah, ki so izšle v Ljubljani in ki osvetljujejo zgodovino razmer pod komunizmom malo drugače kot pa uradni zgodovinarji.

Vitomil Zupan je napisal knjigo o razmerah v komunističnih ječah. Bil je komunist in partizan, ki si je privoščil šalo, da je v času, ko sta se Tito in Stalin sprla, telefoniral nekaterim slovenskim ministrom, da je sporočil švicarski radio, da je Tito odstopil in pobegnil iz Jugoslavije. Za to šalo je dobil 18 let ječe in je moral preživeti večino te dobe v zaporih. V svojem opisu življenja v ječah omenja med drugim, da so bili vsi "politični" kaznjenci mnenja, da se bo komunistični režim sesul v nekaj letih. Edino neki jezuitski pater, ki je bil tudi v ječi, je zatrjeval, da se bo režim držal dolgo časa in da je treba računati z novo realnostjo.

Še večje zanimanje je vzbudil roman Igorja Torkarja (njegovo pravo ime je Boris Fakin), Smrt na obroke, ki opisuje t.zv. "Dachauske" procese med leti 1948 in 1952, predvsem v Ljubljani, pa tudi v Splitu. Roman opisuje procese proti bijsim osebam, predvsem komunistom in drugim levičarjem, ki so preživeli Dachau

in so se vrnili domov. Obtoženi so bili sodelovanja z Gestapo in SS, češ da drugače ne bi bilo mogoče, da bi preživeli koncentracijsko taborišče. Enajst so jih obsodili na smrt, drugi pa so dobili dolge zaporne kazni. Pisatelj sam je bil obsojen na osem let. Ko se je pritožil, da je kazen prehuda, so mu jo povišali na dvanaest let.

Mladina se sedaj sprašuje, kako je bilo mogoče, da so sodišča tako postopala, ker se je med tem izkazalo, da so bili vsi nedolžni in obsojeni na podlagi zlaganih podatkov. Vrhovno sodišče Slovenije je formalno razveljavilo te obsodbe glede zapora leta 1971 in glede smrtnih kazni, ki jih seveda ni moglo popraviti, leta 1976. Slovenski mladinski list Mladina je intervjuval tedanjega državnega tožilca Vladimirja Krivica, ki je izjavil, da je dobil nalog "od zgoraj". Slovenski PEN center je priredil celo javno razpravo o knjigi.

Afriška država Gornja Volta se je preimenovala v Bourkina Fasso, kar pomeni "deželo nepodkupljivih ljudi". [Po: Slovenski glas, VII/8]

En brat in dve sestri so skočili v albanskem pristanišču Saranda v morje in se hoteli rešiti v svobodo na 11 km oddaljeni grški otok Krf. Sestri sta srečno preplavali v svobodo brat pa je utonil. [Po: S.g., VII/8]

Vzhodnotimorski katoliški duhovnik Louis de Costa je prišel v Bonn v Zahodno Nemčijo, da opozori zahodni svet na indonezijsko divjanje proti vzhodnotimorskemu prebivalstvu. Energični 38-letni duhovnik je seznanil nemsko občinstvo z barbarskimi metodami indonezijske zasedbene oblasti, ki hoče uničiti vzhodnotimorsko prebivalstvo, ker se bojuje prebivalstvo za svojo državno neodvisnost. Zanimivo predavanje je imel v dvorani Gesellschaft für bedrohte

Volker (Družba ogroženih narodov) v Bonnu. [Po: S.g., II/8]

45-letnega estonskega nacionalista Enna Tarta so obsodile sovjetske okupacijske oblasti v Tallinu na 10let prisilnega taborišča in 5 let pregnanstva. To je bila že tretja kazen, na katero so obsodili neustrasnega in značajnega Tarta. Kaj je pravzaprav zagrešil? Leta 1979 je podpisal skupaj z drugimi spomenico, v kateri so zahtevali neodvisnost vseh treh baltijskih držav, leta 1981 je z drugimi Estonci, Latvijci in Litvanci podpisal odprto pismo, v katerem so zahtevali podpisni ki, da morajo postati baltijske države področje brez atomskega orožja. Leta 1982 pa je prav tako podpisal protestno pismo proti izgradnji sovjetskega vojaškega letališča v Muggi pri Tallinu. Razne tega so našli pri njem še Izjavo o človečanskih pravicah v estonsčini, kar je zadostovalo za aretacijo in obsodbo. [Po: S.g., VII/8]

Češki kardinal in praški nadškof František Tomašek je krstil v svoji privatni kapeli hčerkico Marketo, šestega otroka znanega češkega katoliškega filozofa Vaclava Benda, kar je strašno razjezilo rdeče oblasti 37-letnega Bendo so vrgli že 1. 1971 iz službe zaradi javne krivice, s katero je obsodil režimsko divjanje proti veri. Leta 1978 je ustanovil skupaj z drugimi Komitet za obrambo po krivici obsojenih, dne 8.2.1979 pa so ga izvolili za načelnika podpisnikov "Charta 77". Bendo so nato obsodili 1. 1979 na 4 leta ječe "zaradi izpodkopavanja republike". Brž ko je junaški Benda odsedel kazen, se je začel brez odlašanja udeleževati v organizaciji za človečanske pravice. Sedaj mu grozi ponovna aretacija. [Po: S.g., VII/8]

Kot poročala poljski podtalni časopis "Obož", obstoja v Sovjeti ji 41 smrtnih taborišč za politične jetnike, v katerih je smrt hote vprogramirna. So to predvsem taborišča pri uranovih rudnikih, potem taborišča, v katerih proizvajajo atomske glave in pa taborišča, v katerih čistijo motorje atomskih pod-

mornic. V teh taboriščih umirajo ljudje v razmeroma kratkem času zaradi zastrupljenja od atomskih žarkov. [Po: S.g., VII/8]

Lani je bilo leto izgonov sovjetskih vohunov v diplomatski službi. Izgnani so bili iz naslednjih držav: Iz Anglije 4, iz Avstralije 1, iz Belgije 4, iz Bengalije 18, iz Danske 1, iz Francije 47, iz Irana 18, iz Irske 3, iz Italije 6, iz Jamajke 4, iz Japonske 3, iz Liberije 1, iz Nizozemske 1, iz Norveske 1, iz Nemcije 5, iz Španije 1, iz Kanade 2, iz Švedske 3, iz Švice 6, iz Tajske 1 in iz ZDA 5, skupaj 135. Lepo število! [Po: S.g., VII/8]

Znani sovjetski goslar, 43-letni Anatol Seinjuk, je obiskal Cote d'Azur v Franciji in je takoj pobegnil v svobodo. [Po: S.g., VII/8]

Sovjeti so silno vznemirjeni za radi naraščajočih sabotažnih akcij vzdolž sovjetske proge Katowice-Sovjetija. Napravili so že toliko škode sovjetom, da so primorani zastražiti dolgo proggo s posebno policijo in izvidniškimi letali. [Po: S.g., VII/8]

V Iljinsku, nedaleč od Moskve, so opazili vsako nedeljo pri sv. maši starega moža (82 let), ki je prišel iz Moskve na odih. Ako je doma v Moskvi, gre pravtako vsako nedeljo k sv. maši v predmestje Mitišč. Mož se ne druži z nikomur, a ga vsi le predobro poznajo, saj ni nihče drug kot Georgij Maksimovič Malenkov, Stalinov naslednik in nekoč najmočnejši mož v Sovjetiji. Malenkov je edini visoki sovjetski funkcionar, ki je spoznal zablode komunizma in se danes ne sramuje hoditi k sv. maši. [Po: S.g., VII/8]

Na Poljskem so zaustavili kazenski postopek proti gdanskemu župniku Henryku Jankowskemu, spovedniku Lecha Walese, ker so bile vse obtožbe izmišljene. [Po: S.g., VII/8]

Trije mladi Čehi, ki so uživali svoj dopust v slovenskem primorju, so se spustili ponoči v gumijastem čolnu na morje in potem srečno pristali v svobodnem Trstu. [Po: S.g., VII/8]

Moskva je odbila papežev obisk v katoliški Litvi, ker se boji "poljskega okuženja" pri litvanskih katoličanih. Papež je nato javno naznanil po vatikanskem radiu, ki ga poslušajo tudi v Litvi, da mu Moskva ni dovolila prihoda v Litvo. Papež je nato demonstrativno opravil v Castelgandolfo sv. mašo v litvansčini, ki jo je radio Vatikan tudi izžareval v Litvo. [Po: S.g., VII/8]

Kitajska mladina se vedno bolj izogiblje komunistične partije. Ta je imela l. 1950 še 26.6% članov pod 24 leti, lansko leto pa samo se 3.3%. [Po: S.g., VII/8]

Dva 19-letna češka obmejna stražnika sta preplavala oborožena in v uniformi mejno reko March in zaprosila za pravico azila v Avstriji. [Po: S.g., VII/8]

PRAVICA "BITI DRUGAČEN"

Pod naslovom Das Recht "anders zu sein" je objavila avstrijska Kleine Zeitung 24. julija 1984 prispevek Fritza Chokliča in Aleksandra Orssicha o razvoju dogodkov v Sloveniji, ki kažejo večjo mero svobode izražanja kot ostale republike.

Dopisnikarja omenjata izdajo Balantičevih pesmi. Medtem ko so preprečili nameravano izdajo Balantičevih pesmi l. 1966, so izšle sedaj v Državni založbi SR Slovenije in Delo samo je objavilo njih oceno.

Drugi dogodek je vrsta člankov v Družini, ki razpravlja o temeljnih vprašanjih, katerim je izpostavljen kristjan v družbi, ki je zgrajena na ateistični ideologiji. Piše jih bogoslovni profesor Anton Stres. Profesor Stres ugotavlja, da so katoličani sprejeli dejstvo, da niso samo zapostavljeni pri napredovanju, ampak tudi pri dostopu do raznih služb. Kakor je na eni strani razumljivo, da so mnogi katoličani prestrašeni, ker so bila tudi sodišča vsaj doslej pod partijsko kontrolo, je treba ta strah odpraviti, ker je bolj važno, da izpovedujejo katoličani svojo vero javno kot pa da zidajo cerkve. V mnogih primerih je tak pogum žel priznanje tudi pri komunistih. Po mnenju Dela so Stresova izvajanja pretirana, toda prof. Stres ni v zadregi s konkretnimi primeri kot n. pr. da je neka učiteljica otroškega vrtca prepovedala otroku obiskati babico, ker mu je ta brala zgodbe iz sv. pisma. Znano je tudi, da prepovedujejo oblasti Telove procesije z razlogom, da bi ovirale promet. Družina zavrača tudi očitke Dela, češ da bi se radi mnogi duhovniki vmešavali v politiko. Cerkev ima pravico in dolžnost zavzeti in povedati svoje stališče v vseh vprašanjih, ki zadevajo človeka.

Dopisnika omenjata kot edinstveni primer dialoga tudi simpozij "Znanost in vera". ki sta ga organizirala Slovenska Akademija Znanosti in vatikansko tajništvo za neverne. Poleg 73 znanstvenikov in teologov iz osmih držav se je udeležil simpozija tudi dunajski kardinal Konig.

KRITIKA JUGOSLOVANSKIH KONZULOV

Na seji republiškega sveta Slovenije za mednarodne odnose so po poročilu Dela

Kritično ocenili delo tistih diplomatsko-konzularnih predstavnikov po svetu, kjer so naši izseljenci najbolj množični, na primer v Kanadi, ZDA, Avstraliji, Argentini, Švedski, ZR Nemčiji in eni od držav Beneluxa, pa njihovi delavci ne obvladajo slovenskega jezika oziroma niso dovolj usposobljeni za delo z izseljenci.

Kedaj bo ugotovitvi izseljencem le predobro znanega dejstva sledila kaka akcija, ki bo izboljšala položaj?

Družina novega ministerskega predsednika Kanade.

Welcome!

Canadians of all faiths and creeds welcome the Pope. To Catholics he is the vicar of Christ on earth. Non-Catholics admire him as a man who has shown the sort of moral conviction our political leaders ought to have.

When Rome gave this world the Polish Pope, as he has come to be known, it was just about enough to convince even non-believers that the Holy Spirit was alive and well.

At a crucial time in the battle between the totalitarian Soviets and the free West, we got an unexpected blessing: The power of a Pope who had lived under communism and knew all the tricks and the hideous face of oppression first-hand.

He has not disappointed us. In a world full of cowardly little men, all too ready to forget human rights if they can sell wheat, computers, or make a buck, the Pope has stood up and counter-punched the Soviets with some skill. Nor has he forgotten that the Soviets do not have a monopoly on oppression — although they are by far the largest shareholder! He has spoken out with determination against the undeniable injustices in other parts of the world, including Latin America.

But this Pope cannot be fooled. He sees the inequalities in Latin America and fights with the genuine tool of Christianity, not the fictions of Marxism. His warning to Catholic priests to cease and desist from so-called "liberation theology" of Marxism origin, should be listened to by our opinion makers as well as Canada's well-known theo-libs like Bishop Remi de Roo.

Marxism, as the Pope understands, is not a tool to settle injustice but to create class warfare. It is not there to create wealth but to steal it for a new privileged class.

This Pope is no help to the Soviets — which is why they tried to murder him. He survived and the fight goes on — in spite of some of his own flock.

The Sunday Sun: 9. sept. 84

The Sunday Sun: 16. sept.

Straight talk

No one ever promised you a rose garden, Mr. Mulroney, and probably, right now, you'd settle for a decent vegetable patch.

Getting Canada out of the financial mess you've inherited won't be easy.

This country owes billions, the economy is belly up and two million Canadians need jobs.

During the campaign there was a lot of talk about leadership. Now is the time to show it.

We've all heard about the Canadian deficit. The air is full of tales about the government owing more than Marc Lalonde ever dreamed of. Word is that taxes will have to be higher. People are getting more and more apprehensive.

There was a lot of talk during the campaign about how Canadians don't care about the deficit. Don't you believe it. What Canadians want is someone to tell us all the truth, straight on.

Get on television. You're a natural on TV. Do an FDR. Get some fireside chats going and start off with a frank, upfront statement by you on what this country owes, how much it's costing you to pay our debt, what problems you face and how you will handle them.

Let's clear the air and get the record straight.

Do it sooner, not later. Now is your chance to come clean with us all. Blame (rightly) the years of Liberal mishandling of the economy and tell us where we are.

No one can be expected to pay more taxes or do without their pet government programs unless they understand the full nature of the crisis.

A national television broadcast by you — setting the record straight, ending the speculation, letting the people in on government policy — could set this country on a new path of open government and national unity.

We need a common front to get moving again, and the gods have blessed you with the gift of being able to communicate in a direct and appealing way.

This is your opportunity. Seize the time.

HRVATSKI NADSKOF DR. JOSIP UHAČ - NOVI NUNCIJ V BONNU

Papež Janez Pavel II. je imenoval v začetku avgusta za novega papeškega nuncijsa v Zapadni Nemčiji hrvatskega nadškofa dr. Josipa Uhača.

Nadškof dr. Uhač se je rodil 20. julija 1924 v Bršecu v reški škofiji. Solal se je na Reki in v Benetkah. Teologijo je začel študirati v Gorici, končal pa jo je na lateranskem vseučilišču v Rimu. V duhovnika je bil posvečen 1. 1949. V Rimu je doktoriral iz teologije in cerkvenega prava, nakar je stopil v vatikansko diplomatsko službo. Služboval je v Panami, Egiptu, Zahodni Nemčiji in v Španiji. Nato je bil pronicij v Pakistanu, v Kamerunu, apostolski delegat v Ekvatorialni Afriki ter pronicij v Zaire.

V Bonnu bo nasledil nadškofa Guida del Mestrija, ki je odstopil po devetletnem službovanju (star je že 73 let).

Imenovanje dr. Uhača na tako važno diplomatsko mesto je gotovo priznanje njegovih spobnosti, ki jih je pokazal na prejšnjih službenih mestih. Ker pa je zaveden Hrvat, bodo na to imenovanje ponosni tudi vsi katoliški Hrvati kot so bili ob imenovanju dr. Kuhariča za kardinala. Papež Janez Pavel II. je pokazal svojo veliko naklonjenost Hrvatom tudi ob svojem obisku Kanade, ko je pri slovesni maši v predmestju Toronta pozdravil z daljšim pozdravom v hrvaščini tudi Hrvate (poleg Italijanov, Portugalcev, ter špansko in nemško govorečih udeležencev; s Poljaki je bil skupaj prejšnji večer, s Slovaki v soboto zvečer, ko je blagoslovil temeljni kamen nove slovaške cerkve vzhodnega obreda blizu Toronta, in z Ukrajinci pa v Winnipegu), dočim je pozdravil predstavnike drugih narodnostnih skupin, med njimi tudi Slovence, samo z imenom.

Kamenčki

Slovenija je vedno manj slovenska

Leta 1948 je bilo na območju SR Slovenije 97% Slovencev, 1,2% Hrvatov in 0,5% Srbov.

Leta 1953 se zmanjša število Slovencev na 96,5%, poveča se število Hrvatov (1,3 odstotka) in Srbov (0,8%). Pojavijo se Muslimani: 0,1%.

Leta 1961 je Slovencev še manj: 95,6%, Hrvati pridejo na 2%, Srbi na 0,9%, Muslimani izginejo, prikažejo pa se »Jugoslovani« (0,2%).

Leta 1971 padejo Slovenci na 94%, Hrvati zrastejo na 2,5%, Srbi na 1,2%, spet se pojavijo Muslimani (0,2%), »Jugoslovanov« pa je 0,4%.

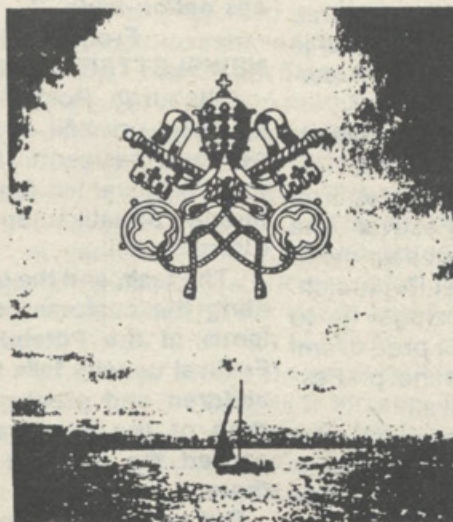
Leta 1981 je izid preštevanja za Slovence že zaskrbljujoč. Naštevajo jih samo 90,5%, Hrvatov je 2,8%, Srbov 2,2%, Muslimanov že 0,7%, »Jugoslovanov« pa 1,4%.

Slovenska beseda kot orožje in municija

V Katoliškem glasu z dne 10. maja smo brali: »"Za tisk in orožje je pristojen miličnik ne pa carinik." Tako so me pred nedavnim poučili na mejnem prehodu. Lahko si mislite, da sem bil precej začuden nad takim sorodstvom: beseda in orožje.«

V zborniku ob 50-letnici Goriške Mohorjeve družbe pa beremo: »Dne 2. februarja 1932 je kvestura izvršila preiskavo na sedežu GMD, da bi zaplenila "orožje in municijo". Tako je slovenska beseda že tedaj bila prišteta med »orožje in municijo«.

Za vsako diktaturo je svobodna beseda pač isto kot orožje in municija. (r+r)

V jeseniški občini intenzivno razpravljajo, kako bi zaradi nizke rasti dohodka — zaradi izgube v jeseniški železarni so po rasti dohodka na predzadnjem mestu v Sloveniji, pred Šentjurjem — kar najbolje varčevali v skupni porabi.

Jesenjsko zdravstvo do zdaj ni bilo v izgubi, ker so zdravstveni delavci domala drastično varčevali tako pri bolnišničnem zdravljenju kot tudi pri svojih osebnih dohodkih. Materialni stroški v zdravstvu niso dosegli inflacijske stopnje in so zatorej res na moč stisnili pas, kajti materiali so se tudi v zdravstvu obupno podražili.

Zdravstveni delavci na Jesenicah po osebnih dohodkih dosegajo slovensko povprečje, a imajo boljšo kvalifikacijsko strukturo. Za 182 ur rednega dela prejemajo zdravniki in zobozdravniki 27.400 dinarjev, višji kader 20.750 dinarjev, srednji kader 17.300 dinarjev in tehnični kader po 10.500 dinarjev.

Papež govori duhovnikom in škofom v katedrali sv. Mihaela v Torontu.

HAMILTON

Na julijskem Heritage festivalu smo slišali govor, ki sta ga pripravila ga. Darinka Ferletič in preč. g. Franc Slobodnik in ki je zamenjal govor gđč., Heidi Šušteršič, po posredovanju gospe J. Vegelj in gospe Darinke Ferletič. Ker se nam je zdel ta govor vsekakor primeren in slovenske zgodovine polpretekle dobe pravičen, ga objavljamo brez komentarja kot končne besede o tem nenavadnem dogodku. Uredništvo S. D.)

Prepovedane besede

I am pleased and honored to welcome you today, to the Slovenian Heritage Festival, an event which pays tribute to the heritage of our ancestor and to Canada itself.

We have often heard that "unity exist in diversity" and this, in fact, is what Canada is all about. The strong feeling of the Slovenian community has flowered into a sense of ethnic pride, and although Slovenians have become „more Canadian“ over time they have never lost what they brought with them. Like many other nationality groups they have contributed immensely to the vast and rich Canadian mosaic.

You may be asking what makes Slovenian people unique, what the essence of the Slovenian character consists of. I will elaborate briefly on what can be regarded as the most remarkable achievements of a small nation, a race of approximately one and a half million people. Although Slovenes are generally viewed as a silent people they have developed a creditable Slovenian culture. Religion has exercised a tremendous influence upon the lives of the people; a number of missionaries - among the most well-known, Frederic Baraga - have chosen to make religion a way of life by working with such groups as the Indians and the less fortunate. Different forms of artistic expression are well-developed. The history of the Slovenian language highlights the qualities of steadfastness and perseverance in the Slovenian people, while the literature is also often marked by a gentle

melancholy or a positive optimism.

Most importantly, Slovenians have followed in their struggle for national freedom with interest and compassion. The history of the people features a long and resolute struggle to survive. They have resisted threats, appeals and terror alike, and remained true to their destiny. They fought against the Turks, suffered under the Nazis and Fascists and struggled against the forces of Communism; history documents that over 12,000 were sent to their death without a trial in 1945.

The exceptional sacrifices of the Slovenian people are to be remembered for they prove that man does not live by bread alone; higher ideals are in order. Slovenians have been among the leading champions of democracy and have served well as pioneers on the struggle to make the world more humane.

It is truly a miracle that a nation of a million and a half could have survived in a territory so exposed. It is important that we cherish the freedom that we have and are grateful for the opportunity to openly take pride in our ethnic heritage. Canada absorbs but does not homogenize its new inhabitants. We must continue to join the strengths of the old ways and the opportunities of the new so that a union of the old and new can grow and prosper. Above all, to be Slovenian, is to remember as well as to endure.

Heidy Šušteršič

Pittsburgh Folk Festival Izreden slovenski uspeh

Planinko

Ljubezen do naroda je ena sama in nerazdeljiva

Zlepa ne bi bilo konca, ko bi se človek, ki je to našo domovino prehodil počez in podolgem hotel ustaviti ter se naužiti njenih lepot...

Slovenija ima najugodnejše podnebje, izrazite letne čase, kristalno čisti zrak in poštene delavne ljudi. Malo nas je, toda kjerkoli smo, smo zmiraj z eno nogo doma, kjer smo se rodili, kjer smo pogrnali korenine, kjer smo spregovorili svoje prve besede, kjer smo prvič prekoračili hišno prag, kjer smo sanjali svoje mladostne sanje in zapustili svoje mladostne spomine. Kajti zemlja, kjer se je človek rodil, ga vedno kliče nazaj. Korenine v tuji zemlji se rade prezgodaj posuše - in člo-

vek je kot drevo.

Kakor samo bolnik zna ceniti zdravje, tako je domovino mogoče pravilno ceniti šele takrat, ko smo daleč od nje. In kaj je tujina, ve le tisti, ki je sam okusil njeno grenkobo.

Pennsylvania - mozaik najrazličnejših narodnosti

Slovenci so prvič nastopili na „Pittsburgh Folk Festival“ leta 1962 pod vodstvom delovne in požitvalne Violet Ruparcich. Radi bolniških razlogov je to težko delo opustila pred dvema leti. Od takrat Slovenci pri Festivalu niso sodelovali.

Težko bi bilo najti človeka enako sposobnega, da slovensko predstavninstvo na Festivalu spet oživi, kot je Frank Kalik.

Noben drugi v Ameriki rojen Slovenec ni toliko prispeval k širjenju naših prekrasnih pesmi in melodij po Združenih Državah in drugod. V mnogih letih svojega delovanja na polju glazbe, pogotovovalne agencije in radijskih oddaj je širil križem sveta zavest in ponos biti Slovenec, član tega edinstvenega naroda na križišču Evrope, ki v 15. stoletjih svoje zgodovine nikdar ni klonil pod tujčevo ali domačo tiranijo, ampak vedno znova zažarel v siju svobode...

Prisluhnimo, kaj pravi tisk o Slovencih in Festivalu:

KALIK AND COMPANY SPONSORS SLOVENIAN DELEGATION. TO PITTSBURGH FOLK FESTIVAL

„It will be a banner year in 1984 for the Pittsburgh Folk Festival. Thousands will visit the David Lawrence Convention Centre in Pittsburgh for the three day annual event - now in its 28th year on May 25, 26 and 27, Memorial Day Week end.

The Pittsburgh area is justifiably proud of this nationally - acclaimed spectacle, and this year finds 24 nationalities represented: Bulgaria, Carpatho Russia, China, Croatia, Germany, Greece, Hispania, Hungary, India, Ireland, Israel, Italy, Korea, Latvia, Lebanon, Lithuania, Philippines, Slovakia, Slovenia and Ukraine among others.

The Slovenian contingent will include many names familiar to Kalik and Company travellers: Frank Kalik - General Chairman and Program Director; Joe and Betty Hezir - Food Booth; Joe and Rosemary Mendel - Publicity; dr. Joseph Planinsic - Historian and Advisor; Robert L. Novak - Tickets; Terry K. Steff - Display Booth; Stanley Kacin - Building.

Highlighting the Slovenian performance will be Marija Ahacic-Pollak, original vocalist with the worldrenowned Avsenik Quintet, who now resides in Toronto, Canada.

She has numerous compositions and many well-loved recordings to her credit. She is the first female Slovenian composer and lyricist. In her music she is expressing her feelings toward her native Slovenia, but she also writes about her new found happiness in Canada. Al Meixner of Allentown, Pa., is nationally recognized as one of the best musicians in ethnic music field. His reputation for the button accordion style music is built upon many recordings and personal appearances nation-wide...

From: Kalik and Co. NEWSLETTER - Spring 1984

Pittsburgh Post Gazette je 25. maja priobčil obširen članek pod naslovom: Folk Fest reunite Slovenian family iz katerega ponatiskujemo nekaj glavnih misli:

„The task, and the joy, recreating the customs of faraway lands at the Pittsburgh Folk Festival usually falls to grandchildren and great-grandchildren of the immigrants who carried the memory of them there.

But this year, Plum resident

Frank S. Kalik, director of the Slovenian group, has brought four members of his family from Poljanska Dolina in Slovenia here to demonstrate ancient crafts at the David L. Lawrence Convention Center at the festival this weekend.

Kalik's second cousin Franca Jereb, 74, will make bobbin lace (čipke) on a pillow she made herself and stuffed with sawdust. Her son Leopold will make smoked, spiced Kranjske klobase, as will Paula, his great aunt and her daughter Lojzka. Polde is also an expert lace maker.

Participating in the program will be 12 members of Kalik's family. In all, 65 Pennsylvanians, all of Slovenian heritage, will take part.

The Director is bringing soloist Marija Ahacic-Pollak, who sings with the Avsenik quartet of Slovenia on records, sold around the world, from her home in Toronto, Canada, to take part in the program. She will sing a medley of Slovenian folk songs.

The dance group will perform polkas and waltzes in costume in a vineyard setting that combines the work of the peasants with songs and dances.

Kalik will provide a poster display of famous Slovenian musical ensembles for the Slovenian heritage booth.

An ornate antique iron and model of a Slovenian hayrack (kozolec) are on loan from Kalik's uncle Stanley Kacin, who with Kalik's mother Frances, is acting as host to the visitors from abroad in their Plum home.

The folk festival, sponsored by Robert Morris College, is being given for the 28th time this year. Taking part over the Memorial Day weekend will be 24 nationality groups, each one selling foods, providing a display of handicrafts and presenting a dance program twice on convention center stages...

Iz pisma uredniku

S 578. 9

Mojo narodno zavest pa zelo prizadene dejstvo da mi Slovenci nismo poznani v svetu, niti priznani kot narod, ampak nas smatrajo za Jugoslovane. Da je naša soc. rep. Slovenija le Pašaluk neke Jugobalkanije, ki naj bi se smatral za narod, z enim jugo-jezikom, kar danes potrjuje programsko jedro. Ali ni že čas, da si ustanovimo svojo lastno državo, ko imamo že svojo narodno ozemlje, svoj jezik, svoj značaj, štirinajstoletno kulturo dolgo preko Obrenovičev in karadjordjevičev nikjer ni bilo. Veliko več bi lahko pomagali našim južnim bratom iz svoje lastne narodne države Slovenije, namesto, da držimo z njimi vred v siromaštvo tretjega sveta, kulturno in materijalno po polnoma ubožani. Kaj se danes na slovenski televiziji in radiu sliši in vidi? Koliko elektrike lahko slovenska družina doma v Sloveniji uporablja dnevno? Koliko goriva za zimo? Kakšno obleko hrano in kulturno življenje in zabavo si lahko danes privoščiti

SLOVENIJA - OD KOD LEPOTE TVOJE

Ob petju Marije Ahačič, ki je po svojih koncertih dobro poznana doma v Sloveniji, drugod v Evropi, Ameriki in Kanadi, človek vidi pred sabo to našo edinstveno domovino, na tisoče kosov roztrgano, toda po vseh kontinentih rastočo in poganjajočo. Majhna je, pa vendar velika, izredno pestra in raznolična: Brezmejna panonska ravnina — čudovito razgiban alpski svet s Karavankami in Triglavom, simbolom Slovenstva - skrivnostni Kras s svojim podzemskim svetom in svetovno znano Postojnsko jamo, kjer se blešče snežnobeli stalaktiti in stalagmiti - Cerkniško presihajoče jezero - bogata Štajerska s Slovenskimi goricami, polnimi sonca in grozdja - lahko razgibano Dolenjsko gričevje itd., itd.

MARIJA AHAČIČ — Umetnica. „Umetnost je ustvarjanje lepote po človeku za soljudi, ki tega sami niso sposobni, a so lepote zlasti dandanes žejni in potrebni bolj kot kruha...“

Pisatelj Mirko Javornik

Medtem, ko se na ledenikih pod Triglavom in v Martuljkovi skupini sredi poletne vročine mladina smuča, je samo 100 km južno ob Jadranski obali vse živo kopalcev iz vse Evrope, Amerike in ostalih kontinentov.

Vsak bi rad to lepoto Slovenije, ki jo Marija Ahačič s svojim edinstveno lepim petjem ter z vso svojo simpatično osebnostjo tako lepo prikazuje Slovencem širom sveta, vsaj enkrat pokazal svojim otrokom, da bi prisluhnili nepozabnim belim oblakom, ki v ostrem severu hite preko izrezljanih gorskih vrhov sredi bučanja alpskih simfonij, ter poslušali šepetanju vetrov in šumenju listov v tihni noči, ubrano s pobožno molitvijo v preprosti kmečki koči...

Njene pesmi so polne ljubezni do naroda in neomajne vere v njega svetlejšo bodočnost. Čitateljem Države dobro poznana osebnost se je takole po etično izrazila o Mariji Ahačič-Pollak:

HER SINGING IS LIKE
A WALKING PIECE OF
HEAVEN

slovenski državljani Jugoslavije? In kaj bi si lahko privoščili v svoji lastni državi in pomagal še drugimi?!

Jože Korošok